БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 270 (6704)
ДЕКАБРИИН 24
ЧЕТВЕРГ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Олон һалбаритай ажахые хүгжөөхэ

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай хүсэтэ дэбжэлтэ туйлажа, ойрын 2—3 жэлэй турша соо манай ороной хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, хүнгэн промышленностиие түүхэй эдээр гүйсэд хангаха зорилго партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум табиһан байна.

Манай республикын түрүү колхозууд өөһэдынгөө ажахын һалбаринуудые олошоруулха ба хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаа. СССР-эй Верховно Советэй депутат Трофим Дорофеевич Сычевой хүтэлбэрилдэг Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые жэшээ болгон харуулжа болоно. Энэ колхоз олон һалбаринуудай хүгжэнги ажахытай юм. 1952 ондо тус колхоз ажахынгаа һалбари бүхэнһөө ехэ олзо доход абаһан, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг болоһон байна. Колхозой малажал олзо доход ехэтэй һалбари болонхой. Нёдондо бүхы мүнгэн олзын 40 процентнь малажалһаа абтаһан байгаа. 1952 ондо тус колхоз сабшалангай, бэлшээриин ба хахалагдадаг газарай 100 гектар бүхэндэ 32 толгой эбэртэ бодо малтай, 23 хонитой, 10 адуутай, тарянай 100 гектар бүхэндэ 11,7 толгой гахайтай байһан юм. Эндэ малажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг болонхой. Сабшалангай, бэлшээриин ба хахалагдадаг газарай 100 гектар бүхэндэ 59 центнер һү, 64,6 килограмм ноохо, мүн горьтой мяха, үндэгэ үйлэдбэрилһэн байгаа. Эндэхи колхозниггууд ороохо таряа, овощь, хартаабха элбэг ехээр ургуулдаг болонхой. Нёдондо жэлдэ энэ колхоз миллион хахадһаа үлүү мүнгэн олзо оруулһан, ажалта үдэр бүхэндэ 8 түхэриг 21 мүнгэ хубааһан байгаа. Мүн энэшье жэлдэ тус колхоз һайн таряа ургуулаа. Елена Гавриловна Орловагай хүтэлбэрилдэг огородно бригада овощь ба хартаабхын үндэр ургаса туйлаһан байха юм. 17 гектар газарай га бүриһөө дунда жэшээгээр 140 центнер овощь абаһан, капустые шэнэ аргаар тарижа ехэ ургаса абаһан байна. Гадна, энэ колхоз шубуу үсхэбэрилдэг, зүгын ажахытай, загаһа баридаг юм. Колхозой үйлэдбэриин гол зэбсэг хэрэгсэлнүүд миллионһоо үлүү болоһон байгаа. Колхозой экономико яагаад иимэ түргэнөөр хүгжэнэб гэхэдэ, колхозой правлени, партийна организаци ниитынгээ ажахые олон һалбаритай, ашаг олзо ехэтэй болгохын түлөө саг үргэлжэ тэмсэдэг байха юм. «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын, ниитынгээ ажахые шэнэ хүсэтэйгөөр дэбжээхын тулада тус колхозой гэшүүд мүнөө горьтой хүдэлмэри ябуулжа байна.

Мүн Мухаршэбэрэй аймагай Заганай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой экономико амжалтатайгаар хүгжэнэ. Энэ колхоз хадаа олон һалбаритай томодхогдоһон ажахы юм. Эндэ тарянажал, малажал, шубуунай, зүгын ажахынуудтай овощь болон хартаабха таридаг, үрэһэнэй элитнэ ажахы бии байна. Эдэ бүхы һалбаринууд амжалтатайгаар хүгжөөгдэдэг юм. Мүнөө энэ колхозой гэшүүд ажахыгаа бүри эршэмтэйгээр хүгжөөхэ зорилгоор хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, бэелүүлжэ байна. Энэ жэлдэ овощь ба хартаабха тариха талмай үргэдхэгдэхэ юм. Мүнөө эндэхи колхознигууд огородно культурануудые тарихада хэрэглэгдэхэ горшоогхонуудые бэлэдхэхэ станок түхеэржэ, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэжэ, үрэһэ хүрэнгэ бэлэдхэжэ, малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тулада тэмсэжэ байна.

Гэхэтэй хамта, экономическа талаараа һула, задагай ажахытай колхозууд манай республика дотор бии байна. Мухаршэбэрэй аймагай Андреевэй нэрэмжэтэ, Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд малажал, тарянажал хоёрые эрхилдэг, теэд эдэншье ехэ гээгдэлтэй һалбаринууд юм. Мүн Бичурын аймагай «Коммунизм» колхозой ажахы иимэрхүү байдалтай. Эдэ колхозууд ажахын шухала һалбари болохо овощь ба хартаабха багаар таридаг. Тиимэһээ мүнөө эдэнэр хартаабхын хүрэнгэ байгуулжа шадаагүй байһаар. Мүн шубуу, илангаяа галуу болон нугаһа үсхэбэрилдэггүй, зүгын ажахы тоодоггүй байха юм. Ниитын ажахые саашадаа иимээр эрхилжэ болохогүй байна.

Колхозуудай ажахын һалбари бүхэниие ашаг ехэтэй хүгжэнги болгохо зорилго мүнөө табигдана. Түбхын түрүүндэ эгээл гээгдэнги һалбари болохо овощь ба хартаабха үйлэдбэрилгые эрид шууд ехэдхэхэ гээшэ колхоз бүхэнэй тон шухала зорилго болоно. Колхозууд парниково-тепличнэ ажахытай болохо ёһотой. Мүнөө овощь ба хартаабха тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаха, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэхэ зэргэтэй. Эдэ культурануудые квадратно-гнездовой аргаар тарижа, ерэхэ жэлдэ хартаабха болон овощной культурануудай ургаса эрид дээшэлүүлхэ зорилго табигдана.

Партиин ЦК-гэй Пленум ороохо тарянай ажахые улам хүгжөөхэ эрилтэ табиһан байна. Ороохото культурануудай баян ургаса абахын тулада сортовой һайн үрэһэ бэлдэхэ хэрэгтэй. Теэд мүнөө республикын колхозууд хабарай тарилгада бэлэдхэлые хангалтагүйгөөр ябуулжа байна. Олон аймагуудай колхозууд үрэһэнэй таряае хүсэд сэбэрлэжэ хаагаадүй. Мүн тарилгада бэлэдхэлэй бусадшье хүдэлмэринүүд нобшо удаанаар ябуулагдана. Ерэхэ жэлдэ ороохото культурануудай һайн ургаса абахын тулада хабарай тарилгада эрхим һайнаар бэлэдхэхэ, үрэһэ хаалгые һаяар дүүргэхэ, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ шухала.

Малажалай гээгдэлгэ хадаа ажалшадай материальна ажана байдалай саашадаа дэбжэлтэдэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин хүгжэлтэдэ һаад тойбо болоно гэжэ партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ. Манай республикын колхозуудай ажахын гол һалбари малажал болоно. Тиимэһээ энэ һалбаридахи гээгдэлые түргэнөөр усадхалга хадаа бүгэдын хэрэг мүн. Колхозууд, МТС-үүд, нютагуудтахи партийна, советскэ органууд малажал хүгжөөлгэдэхи гол шухала асуудалнуудые ойрын жэлнүүдтэ шиидхэхын тулада тэмсэхэ ёһотой.

Малажалдахи эгээл харюусалгатай үе—үбэлжэлгэ ябажа байна. Колхозуудай правленинүүд, партийна организацинууд, МТС-үүдэй дирекцинүүд, тэдэнэй мэргэжэлтэд малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада бүхы хэмжээ абаха уялгатай.

Бии байһан бүхы арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэн, республикын колхозууд ажахынгаа бүхы һалбаринуудай эрид дэбжэлтэ туйлаха уялгатай.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Барилгын модо бэлэдхэнэ

1954 оной малай ба үйлэдбэриин бусад байрануудые барихын зорилгоор Зэдын аймагай колхозуудта барилгын модо ба шулуу бэлэдхэлгэ улам үргэнөөр ябуулагдажа байна.

—Декабриин 18-най байдалаар аймагай колхозууд барилгын модо ба шулуу бэлэдхэлгэдэ 150 колхознигуудые табяа. Тэдэнэр оролдосотойгоор хүдэлмэрилнэ, тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри, газетэ уншалга хододоо үнгэргэгдэнэ. Модо отололго дээрэ нормоёо үдэр бүри дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэг модошод ба модошодой бригаданууд олошорно. Жэшээнь, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригада (бригадирынь нүхэр В. Гладышев), Ленинэй нэрэмжэтэ (бригадирынь нүхэр Доржиев), Молотовой нэрэмжэтэ (бригадирынь нүхэр И. Лапин), Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ (бригадирынь нүхэр Цыбиков) колхозуудай барилгын бригаданууд модо отолхо талаар үдэр бүриингөө нормые 110 процент хүрэтэр дүүргэдэг байна,—гэжэ аймгүйсэдкомой колхозно барилгын таһагай начальник нүхэр И. И. Сухарев хэлэнэ.

Аймагай колхозууд модо отолхо ба шэрэхэ графигаа үдэр бүри дүүргэнэ. Декабрь һара соо аймагай колхозууд 7500 кубометр модо бэлэдхэхэ байна.

Аймгүйсэдкомой колхозно барилгын таһаг һаяхан барилгын бригаданууудай бригадирнуудтай семинар-зүблөө үнгэргөө.

Д. Дамбинов.

Кадрнуудые бэлэдхэлдэ анхарал хандуулна

Сэлэнгын шпало заводой профсоюзна комитет (түрүүлэгшэнь Г. Т. Николаев) ба инженерно-техническэ хүдэлмэришэд хүдэлмэришэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, мэргэжэлтэдые шэнээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна.

Тэдэнэр хүдэлмэришэдые ажалһаань таһалангүй һуралсалда хабаадуулжа, һаяхан 3 станочнигуудые, 3 слесариие, 1 кочегарые ба бусад мэргэжэлтэдые бэлэдхэжэ гаргаа.

Гадна, эндэ мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ богони болзорой курса эмхидхэгдэнхэй.

Г. Ильин.

Сэмбын фабрикын үйлэдбэриин амжалта

Улан-Удын сэмбын фабрикын коллектив жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые декабриин 19-дэ дүүргээ. Тиин шэнэ жэлые ехэхэн амжалтатайгаар угтахань.

Фабрика нёдондо жэлтэй сасуулхада 146 мянган метр сэмбэ үлүү ехээр үйлэдбэрилһэн байна. Гаргаһан продукциингаа өөрынь үные химдаруулһанай ашаар 800 мянган түхэригэй алмалта хээ.

Фабрикын цехүүдтэ шэнэ техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Энэ жэлдэ ноохо һамнадаг 2 шэнэ машина хүдэлжэ захалаа. Техникые һайнаар ашаглаһанай, технологиин түрүү метод дүүрэн хэрэглэһэнэй ашаар сэмбэ нэхэгшэд ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлһэн, ноохон бүд гаргалгые ехэдхэһэн, түүхэй эд ехээр алмаһан байна. Иигэжэ нёдондо жэлдэ гээгдэжэ ябаһан тус фабрика энэ жэлдэ ажалай бүтээсые 12 процентээр дээшэлүүлээ.

Жэлэй эхинһээ хойшо сэмбэ нэхэгшэд арьбалһан түүхэй эдээрээ 10 мянга гаран метр сэмбэ нэхэһэн олон тоото одеялануудые үйлэдбэрилэн гаргаһан байна.

Ерэхэ 1954 ондо фабрика ноохон бүд үйлэдбэрилгые 10 гаран процентээр ехэ болгохо гэжэ хараална. Мүнөө гаргадаг продукциингаа ассортиментые үргэдхэхын түлөө тэмсэжэ байна. Эхэнэрэй пальто оёхо драп, сэмбэ һаяар гаргадаг болохо юм.

Н. Семенова.

Колхозой гэл һалбаринуудые даагшадай семинар

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гараһанһаа хойшо колхозно үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ талаар машинно-тракторна станциуудай үүргэ хизаарлашагүй ехэ болоо. Колхозуудта мэргэжэлтэй туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор Хэжэнгын машинно-тракторна станци колхозуудай гол һалбаринуудые хүтэлбэрилэгшэдэй саг үргэлжын семинар эмхидхээ.

Һаяхан колхозуудай хонинои-товарна фермэнүүдые даагшадтай хоёр үдэрэй түрүүшын семинар үнгэргэгдэбэ. Тус семинар дээрэ «КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй дүнгүүд ба малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд», «Хүдөө ажахын малай үбшэнтэй тэмсэхэ хэмжээнүүд», «Мал эдээлүүлгэ ба харууһалга», «Хонидой ноохоной ашагые дээшэлүүлхэ замууд» гэһэн ба бусад теоретическэ лекцинүүд уншагдаа. Лекцинүүдые уншахын тула МТС-эй эгээн бэлэдхэл һайнтай мэргэжэлтэд хабаадуулагдаа. Семинарта 7 хүн—колхозуудай ОТФ-нүүдые даагшад байлсаба. Семинар идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдөө. Семинарта хабаадагшад иимэ семинарнуудые оло дахин үнгэргэдэг байхые хүсөөд, тэдэнэй хүдэлмэридэ семинарай тон ехэ туһатай байһыень тэмдэглэбэ.

Саашадаа колхозуудай түрүүлэгшэнэртэй, һүнэй-товарна фермэнүүдые даагшад, тарянажалай ба огородно бригадануудай бригадирнуудтай семинарнууд үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Тус семинарые Хэжэнгын машинно-тракторна станциин дэргэдэхи КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Ц. Н. Цыренжапов хүтэлбэрилөө.

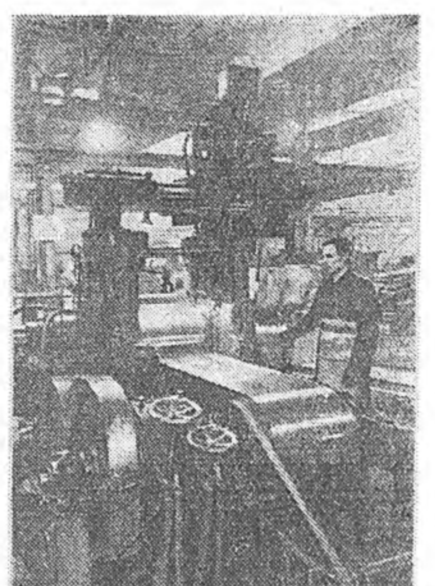
С. Батуев.

Колхоздо шефскэ туһаламжа үзүүлнэ

Улан-Удын мяханай комбинат шефтээ абаһан Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо халуун туһаламжа үзүүлнэ. Комбинадай механическа цехын коллектив предприятида хэрэглэгдэхэеэ бслиһон зүйлнүүдһээ гурбан тонный гурбан автоцистернэ бүтээжэ үгэбэ. Мүн столярна мастерскойн хүдэлмэрилэгшэд колхозой теплицэдэ үүдэнүүдые, рамануудые хээ. Мүнөө тэдэнэр теплицын дээрэхи шэл хүшалта хэжэ байна.

Эдэ хүдэлмэринүүд комбинадай дэргэдэ хэгдэнэ. Гадна, 6 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада колхоздо эльгээгдээ. Тус бригадань мэргэжэлтэ модошо дархан нүхэр Ивановой хүтэлбэри доро 500 толгой хонидой багтаха типовой байра барижа байна.

Н. Святогор.

Ленинград. Үнгэтэ металлнуудаар юумэ үйлэдбэрилдэг Ворошиловай нэрэмжэтэ заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрхим шанарай продукци гаргадаг мастер, прокатна цехын түрүү вальсовщик И. А. Тихонов хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэ хадаа нормоёо 130 процент дүүргэдэг юм.
ТАСС-эй фотохронико.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ҮРЭҺЭ ХААЛГЫН БА АГРОТЕХНИЧЕСКЭ ХЭМЖЭЭ-ЯБУУЛГАНУУДЫЕ ҮНГЭРГЭЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1953 оной декабриин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

АЙМАГУУД	Ороохото культурануудай үрэһэ хаалга	Хартаабхын үрэһэ хаалга	Наг шэбхэ гаргалга
Кабанскын	104,8	45,7	80,8
Прибайкальска	102,6	32,0	47,6
Иволгын	98,6	28,3	33,9
Байкало-Кударын	97,5	50,4	117,8
Кяхтын	97,1	35,6	54,0
Хэжэнгын	97,1	15,6	24,3
Мухаршэбэрэй	96,9	36,8	87,8
Бичурын	96,6	43,6	39,6
Тарбагатайн	95,2	23,9	42,8
Түнхэнэй	94,8	47,0	48,3
Кударын	94,0	58,0	49,3
Яруунын	91,4	96,1	25,4
Заиграйн	88,2	27,5	36,3
Хориин	87,4	24,4	34,0
Зэдын	85,9	15,8	12,3
Ториин	82,8	30,0	9,8
Закаменай	81,6	41,0	54,1
Сэлэнгын	77,3	19,2	17,9
Баргажанай	72,1	45,9	45,1
Баунтын	27,5	59,7	18,8
Хойто-Байгалай	26,1	37,9	44,5
Курумканай	23,5	46,3	17,4

РЕСПУБЛИКЫН МТС-үүдтэ ТРАКТОР БОЛОН ХҮДӨӨ АЖАХЫН МАШИНАНУУДЫЕ ЗАҺАБАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1953 оной декабриин 20-ной мэдээн

(Квартальна түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Трактор	Плуг	Сеялкэ
Эгэтын	113,6	100,0	117,3
Бичурын	110,5	123,4	151,1
Иволгын	108,0	133,3	132,0
Селендумын	105,0	81,8	100,0
Куйтунска	104,8	88,0	117,8
Ехэ-Кударын	104,3	153,8	180,0
Кабанскын	100,0	165,6	169,5
Ехэ-Куналейн	91,3	133,3	144,8
Саянтын	90,9	100,0	223,5
Курбын	86,2	91,7	133,3
Хориин	82,6	89,3	220,0
Бага-Куналейн	82,0	83,3	104,5
Хонхолойн	81,6	132,6	109,6
Чесанын	79,2	78,3	138,1
Жиримскэ	78,9	28,0	84,2
Баргажанай	78,6	113,3	116,2
Үшөөтэйн	77,7	84,6	68,7
Окино-Ключевскойн	76,9	106,9	120,9
Суулгын	76,0	125,0	129,6
Хэжэнгын	75,8	115,3	117,2
Үдын	75,0	84,6	105,8
Сосновско	75,0	66,6	100,0
Ново-Брянска	74,1	62,5	150,0
Гашейн	73,2	87,5	100,0
Темлюйскэ	72,7	128,0	188,8
Цагаан-Усанай	72,2	137,5	100,0
Хамнигадайн	72,2	143,7	94,4
Тарбагатайн	69,6	100,0	187,5
Погранична	66,6	73,3	122,2
Түнхэнэй	60,0	80,0	111,1
Итанцын	60,0	68,7	100,0
Сэлэнгын	54,5	75,0	77,4
Закаменай	47,0	107,1	62,5
Кяхтын	45,0	100,0	95,8
Сухын	42,3	83,4	68,7
Кыренскэ	40,9	113,3	125,0
Бургалтайн	40,0	73,3	83,3
Ториин	36,8	27,8	53,3

Габьяата ажал

Түмэр замай Улан-Удэ станциин контрольно постоор паровозууд хойно хойноһоо һубарилдан гарана. Уралаа баауулан, уухилалдан ябаһан эдэ ехэ машинануудта юуншье аюултай бэшэ. Үбэлэй хүйтэн һалхинда үлеэгдэһэн бордоһо саһан соогуур хүсэтэ состав газар доһолгоһоор холодон ошоно.

—Ямар хорон һалхин гээшэб, заримдаа юумэ харахыншье аргагүй болошонол, — гэжэ Мария Дмитриевна Яшина ажалдаа ошожо ябаһан машинистын хажуугаарнь гарахадаа хэлэнэ, — бүхы стрелкэнүүдыемни саһаар хушажархибал.

— Үү, яагаа бузар һалхин гээшэб, барижа абаад венигээрээ һайтар сохёод табижархниш, — гэжэ машинист шоглон хэлээд, будкын сонходохи сагаан хүшэгэ заажа,—аа, таанаднай шэнэ жэлээ угтахаяа бэлэдхэл хэжэ, мүнөөнһөө гоёжо байналтайт, — гэнэ.

— Һая харана гээшэ гүш? — гэжэ гомодоһон хэбэртэй болоод стрелочница замай стрелкын саһа хамажа эхилнэ. Һүүлээрнь бишыхан шарахан туг гаргажа, толгой дээрээ бариад, нүүрһэнэй складта ошохо гэһэн тэмдэг холо байһан локомобильда үгэнэ.

Эдэ бүгэдые хаража байһан машинист контрольно постдо орожо ерэһэнээ тэмдэглүүлхээ ябатараа будкын богоһодо хүрэжэ, гэнтэ зог татан зогсошобо. Хэрэлсээнь һайнаар аршагданхай, гэшхүүрнь ялайтар угаагданхай байба. Машинистын хүлөө һайса аршаад, досоонь ороходонь бүришье зохид, саһан сагаанаар будагдаһан хана, сонхонууд дээрэнь сэсэгүүд табяатай. Бүхы юумэнүүдынь эмхи гуримтай байба. Машинист өөрынгөө бэеые гэрэлдэ харахадаа нэгэ бага аягүйрхэн тайлдашаһан шагтаяа өөрөөшье мэдэнгүй шагталжархиба.

— Харин тиимэл ха һэн, — гэжэ энеэбхилһэн шарайтай оператор басаган хэлэнэ.

— Хараха янзада, культурна байдалтайлтайт?

— Манайдашни ходо иимэ байдаг юмэл. Мария Яшина Вера Коношко хоёр ариг сэбэрые наринаар сахидаг байха.

— Тэдэндэшни тиимэшье амар байнагүй ха даа. Машинистнуудай хубсаһанай хүрэһэн газар мэдээтэй ха юм, — гэжэ хэлээд, машинист дэбтэр дээрэ гараа табина.

— Манайшни нүхэд шангашаг лэ хүнүүд байха, энэ тэрэ юумэнүүдые хэжэ байхыень харахадаа заримдаа гайхажа һуухаш. Ажалһаа ерэһээр лэ бүхы юумэнүүдээ сэбэрлэжэ ородог. Поезднуудые таһалгаряагүйгөөр ябуулдаг, стрелкэнүүдынь ялайтар сэбэрлэгдэһэн, энэ будка горницадал адли болгогдонхой байдаг. Ямаршье шанга хүйтэндэ тэрэ стрелочницэнүүд гэртэ ородоггүй, имагтал телефоноор хөөрэлдэхын тулада ородог. Яшина Коношко хоёрой стрелкэнүүд хэды жэлэй турша соо сэбэр, заһабарилгагүй байна гээшэб. Һара бүхэндэ тэдэнэртэ шан үгтэдэг байна.

—Нэгэшье муу юумэ үгы гэжэ гү? —гээд машинист оператор басагые гасаалаад абана.

—Теэд юун байха юм?—гээд басаган сухалдажа эхилнэ. Бүхы һанаа сэдьхэлээ табижа, тэдэнэр ажаллана ха юм. «Советскэ Союзай эрхим стрелочница» гэһэн нэрэзэргэ Яшинада юрэ үгтөө гэжэ һанана аалта? Мүн һаяхана «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаль Яшинада барюулагдаа. Нёдондо жэлдэ Коношко иимэ шагналда баһал хүртөө һэн. Юун гэжэ байнат?

— Үнэхөөрөөл геройнууд! Гэхэһээ бэшэ ондоо юу хэлэхэбиб даа, — гээд машинистын папиросоо нюсоохо гэжэ байтар хүйтэндэ ягаа улаан шарайтай болошоһон Мария Яшина орожо ерэбэ.

Иимэ арюун сэбэр таһалга соо тамхилхаяа түхеэржэ байһан машинист энэ эхэнэрһээ гайхажа, папиросоо шоун ябажа, аалиханаар гэшхэлэн, энеэбхилэн гаража ошоно...

Тээ саана ошоод ябахадань стрелочнигэй рожогой абяан дуулдажа, постын хажуугаар хүндэ ашаатай поездын үнгэрэн гарахань дуулдажа байба.

Үдэрэй дүрбэн час боложо байхада Мария Дмитриевна баһа дахин стрелкэнүүдээ орожо байһан саһанһаа хамаржа сэбэрлээд, өөрынгөө постые наринаар шалган үзэнэ. Һүүлээрнь будкадаа орожо, поездые ондоо замда оруулдаг стрелкын хоёр шүрэбые һэлгэхээ түргэн ерэхэ гэжэ слесарьтэ телефоноор хэлээд, удаань, станциин дежурнада постнууд тушаан абалгада бэлэн гэжэ элидхэнэ.

Постнуудаа тушаан абахаяа нүгөөдэ халаанай стрелочница Вера Андреевна Коношко ерэнэ. Үндэршэг бэетэй, хүхюун зугаатай, 30 гарамгай эхэнэр Мария Дмитриевнае һугадан абажа:

—Постнуудаа суг ябажа хараябди, минии хараагүй юумые ши хаража болохош, шинии хараагүй юумые бишье хаража болохоб,—гэнэ.

Тэдэнэр хамтадаа ябажа нарин нигтаар сигналнуудые шалгана. Стрелкэнүүдые хаража үзэнэ.

— Эндэ слесарь-путеецүүд ерэхэ ёһотой, би дуудаа һэмби. Эдэ шүрэбүүдые заатагүй һэлгэхэ хэрэгтэй. Бэшэ юумэншни барандаа бэлэн, — гээд Мария Дмитриевна нүхэр Коношкодо халаанаа амжалтатайгаар үнгэргэхые хүсэнэ.

Нүхэд Яшина, Коношко гэгшэд ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, арадай ажахыда ашаа шэрэжэ ябаһан поезднуудые графигһаань гээгдэхүүлхэгүйн тулада бүхы хүсэ шадалаа зорюулна. Тэдэнэй хүдэлмэри тон харюусалгатай. Стрелкэ буруу табижа, поездые ондоо зам руу табяа һаа, ямар ехэ аюултайб! Теэд эдэ нүхэд үбэлэй шэрүүн хүйтэндэшье, зунай халуун нарандашье графигайнгаа ёһоор поезднуудые аян замдань үдэшэнэ, ерэгшэдые зүбөөр угтан абана.

М. Толкач.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

СССР-эй Верховно Советэй Президиум томилоо:

1. СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ нүхэр Сабуров Максим Захаровичые СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшоор.

2. Электростанциин ба электропромышленностиин министр нүхэр Первухин Михаил Георгиевичые СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшоор.

3. Металлургическа промышленностиин министр нүхэр Тевосян Иван Федоровичые СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшоор.

4. Дунда машина бүтээлгын министр нүхэр Малышев Вячеслав Александровичые СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшоор.

5. СССР-эй Үргэн хэрэглэлэй эд товарай промышленностиин министр нүхэр Косыгин Алексей Николаевичые СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшоор.

Эб найрамдалай түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэд

Академик Д. В. СКОБЕЛЬЦЫН, „Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө" уласхоорондын Сталинска шангуудые олгохо Комитедэй Түрүүлэгшэ

«Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангуудые ээлжээтэ олголго болобо. Эб найрамдалай аша туhада зорюулагдаhан ажал-ябуулгын түлөө бүхы дэлхэйдэ дээдэ шагналай удхашанартай болоhон шангай лауреадуудай спискэдэ арадуудай ажабайдалай интересүүдэй түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэдэй шэнэ бүлэг нэмээгдэбэ. Шагнагдагшадай дунда—политическэ ба олониитын элитэ ажал-ябуулагшад, ехэ эрдэмтэд, уранзохёолшод, шажанай ажал-ябуулагша бии. Энэ хадаа политическэ элдэб янзын идеологинуудтай ба шажан шүтэлгэтэй хүнүүдые нэгэдүүлhэн хүдэлөөнэй, эб найрамдал хамгаалхын түлөө хүдэлөөнэй демократическа шэнжые харуулна. Эб найрамдалай Сталинска шангуудые олгоходоо, манай Комитет өөhэдынгөө хүсэ шадалые хайрлангүйгөөр, арадуудай хоорондын эб найрамдалай ба харилсан ойлголсолгын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлдэ ами наhаяа зорюулдаг хүнүүдтэ олон миллион хүнүүдэй баяр баясхалангые мэдүүлхэ гэжэ оролдодог юм.

Өөhэдынгөө оронуудта, мүн тэдэнэй газаа тээ эб найрамдалай түлөө тэмсэлээрээ хүндэтэй болон алдаршаhан ажал-ябуулагшад энэшье удаа лауреадуудай тоодо оролсоно. Француузска политическэ элитэ ажал-ябуулагша, Францийн Национальна суглаанай депутат **Пьер Кот** тиимэ хүнүүдэй тоодо хамаадана. Францийн национальна интересүүдые, тэрэнэй нэрэ хүндэ ба алдар солые сусашагүйгөөр хамгаалагша үнэн сэхэ патриот мүн гэжэ Пьер Котые францууска арад мэдэхэ юм. Прьер Кот хадаа национальна политика ябуулдаг, мүн уласхоорондын аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ эб найрамдал хүсэгшэ гүрэнүүдтэй хани харилсаатай байдаг бэеэ даанхай гүрэнэй байдалые Францида бусаан үгэхын түлөө ороной түрүү бүхы хүсэнүүдтэй хамтадаа тэмсэжэ байгаа Францийн олониитын бүлэгүүдэй эрхим түлөөлэгшэ гээшэ. Пьер Кот хадаа өөрынгөө орондо, мүн бүхы арадуудай интересүүдые хүндэлэгшэ, тэдэнэй хоорондохи хани барисаата харилсаануудые хүгжөөхын түлөө тэмсэгшэ политическэ ажал-ябуулагша хүн мүн гэжэ тэрэниие сэгнэдэг уласхоорондын демократическа олониитын дунда үргэнөөр хүндэлэгдэдэг болоhон байна.

Энэ жэлэй эб найрамдалай Сталинска шангуудай лауреадуудай дунда — индийскэ эрдэмтэ-микробиолог генерал-майор **Сахиб Синг Сокхей** бии байна. Профессор Синг Сокхей хадаа хүн түрэлтэнэй ниилээд ехэ хубида гасалан зоболон ушаруулдаг үбшэнүүдтэй тэмсэлдэ ба наукала өөрынгөө наhанай олон жэлые зорюулаа. Индиин научно-шэнжэлэлгын мэдээжэ институдай директорэй тушаалда, элүүрые хамгаалгын асуудалнуудые эрхилhэн уласхоорондын организациин генеральна директорэй орлогшын тушаалда байхадаа, профессор Синг Сокхей наукын бодото интересүүдые хододоо хүтэлбэри болгожо. Имагтал энэ байдал бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэдэй зэргэдэ тэрэниие асарба. Наукын асари ехэ нээлтэнүүд хүнүүдтэ хоро хэхын тула хэрэглэгдэнэ гэжэ харахадаа, Синг Сокхей эрдэмтын голосые эрэлхэг зоригтойгоор үргэбэ. Профессор Синг Сокхей Корейдэ бактериологическа зэбсэг американска сэрэгүүдэй хэрэглэhэн ябадалые эрид шангаар буруушаагаа, хүн түрэлтэнэй үнэн сэдьхэлдэ эсэргүү хэгдэhэн угаа ехэ гэмтэ хэрэг мүн гэжэ тэрээндэ хараал шэрээл шэнгээбэ. Индиин агууехэ арадай эрхим түлөөлэгшэ профессор Синг Сокхей уласхоорондын шиидхэгдээгүй асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, агууехэ гүрэнүүдэй хоорондо хэлсээ хэхын түлөө үргэн кампани дэлгэрүүлгэдэ зорюулагдаhан конструктивна дурадхалнуудые табиhан байна.

Итальянска священник **Андреа Гаджеродо** эб найрамдалай Сталинска шангые олголго гайхамшагта хэрэг гээшэ. Италиин жиирэй хүнүүдэй интересүүдые hайн hанаатайгаар, эдэбхитэйгээр хамгаалдаг энэ хүнэй нэрэ орон доторынь hайнаар мэдээжэ юм. Залуу ябахадаа, Андреа Гаджеро Генуйн портовой районуудай нэгэндэ священнигэй ажал-ябуулга эхилhэн байгаа. Эндэ байхадаа, ажалша хүнүүдэй ажабайдалтай танилсажа, тэдэнэй гашуун зоболонто ба үгытэй дорой байдалые гүнзэгыгөөр мэдэдэг болоhон юм. Жиирэй арадай гасалан зоболонгые харахадаа, Гаджеро болбол гитлеровскэ Германитай хамтадаа Италиин хэhэн дайн итальянска арадта ехэ аюул болоно гэжэ улам ехээр этигэhэн байна. Тиигээд Гаджеро эсэргүүсэлгын хүдэлөөнэй талада болоожо, Италиин сүлөөлэлгын национальна комитедтэ ороhон ба Лигуриин партизануудай капеллан болобо. 1944 ондо арестовалагдажа, Маутхаузен гэжэ үхэлэй мэдээжэ лагерьта хаагдаад, тамалагдан зобоогдожо байхадаа, эрэлхэг зоригтой байгаа.

Илалтын үдэрнүүдтэ сүлөөлэгдэhэн Гаджеро Генуйда бусажа ерээд, тэндэ хүндөөр үбшэлжэ байхадаа, үгытэй ядуу хүнүүдтэ, илангаяа дайнай үгытэй ветерануудта туhаламжа үзүүлхэ талаар угаа ехэ эршэ хүсэ гаргаhан байна. Тэрэ хадаа өөрынгөө городой гражданинуудай дунда антифашистска нэгэдэл дэмжэхэ ябадалда хүсэеэ зорюулба. Эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй түрүүшын алхамуудhаа эхилээд Гаджеро энэ хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсобо. Католическа тусхай нюурнуудай хориhон болобошье, тэрэ хадаа эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгресстэ хабаадахын тула Варшава ошоhон юм. Сүмын засагаархид энээнэй түлөө Гаджерое хашажа мүрдэhэн байна. Гэбэшье, ямаршье хашалта мүрдэлгэ энэ эрид бата тэмсэлшын зоригые хухалжа шадаагүй. Эб найрамдал хамгаалхын түлөө ажал-ябуулгаяа зогсоохо гэжэ тэрээнhээ католическа тусхай нюурнуудай дахин эрихэдэнь, Гаджеро захирагдахаяа арсаба, арсаhан шалтагаануудаа газетэнүүдтэ толилогдоhон бэшэг соо тайлбарилба. Энээнэйнь түлөө тэрэнэй священнигэй нэрэзэргыень хаhаба.

Эб найрамдалай Сталинска шан бельгийскэ олониитын мэдээжэ ажал-ябуулагша **Изабелла Блюмдэ** олгогдобо. Эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүй, хэзээдэшье таhалагдадаггүй ажал-ябуулга—энэ хүн тухай хэлэхэдээ, нэн түрүүн бидэнэр энээниие тэмдэглэхэ болонобди. Бельгиин национальна интересүүдые хамгаалан, мүнөөдэр Изабелла Блюм парламентын гэшүүн туладаа тэрээндэ хурса тодо үгэ хэлэнэ, үглөөдэрынь газаа митинг дээрэ үгэ хэлэжэ, эб найрамдалай түлөө ороной бүхы хүсэнүүдые нигтаруулан жагсааха ба нэгэдүүлхэ гэжэ уряална. Оратор ба эмхидхэгшэ энэ хүн арадта, өөрынгөө ороной жиирэй хүнүүдтэ хэрэгтэй байhан ямаршье хэрэгтэ зориг оруулдаг байна. Литературын багшын мэргэжэлтэй байhан туладаа, тэрэ хадаа олониитын ажал-ябуулгада эдир залуу наhанhаа эхилжэ оролсоhон ба Бельгиин социалистическэ партиин гэшүүн хэдэн арбаад жэл байhан юм. Гэбэшье, бодото патриот Изабелла Блюм Бельгидэ баадхагдаhан агрессивнэ союзуудта эсэргүү, эхэ оронойнгоо национальна бэеэ даанхай байдал хамгаалхын түлөө тэмсэжэ, партиhаа гаргагдаhан ба хашагдан мүрдэгдэhэн байна. Теэд, энэ эрэлхэг зоригто эршэ ехэтэ эхэнэрые юушье зогсоогоогүй: мүнөөдэр бидэнэр Баруун Германиие дахин зэбсэглэлгэдэ эсэргүү, германска асуудалые эбэй ёhoop шиидхэхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэнүүдтэ тэрэнэй ябахыень харанабди.

Американска оюун бэлигтэ уранзохёолшо, эрэлхэг тэмсэлшэ **Говард Фастын** нэрэ бүхы дэлхэйдэ алдаршанхай. Говард Фастын «hүүлшын хилэ», «Сүлөөгэй зам», «Омог ба сүлөөтэ хүнүүд» гэжэ романууд, «Гуша сагаан» гэжэ пьесэ ба тэрэнэй бусад зохёолнууд олон миллион уншагшадта мэдээжэ байна. Эдэ зохёолнууд арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлэй үндэр идеалнуудаар зоригжуулна, социальна ба национальна бүхы түхэлэй дарлалтада эсэргүү протестые уншагшадта түрүүлнэ. Мүнөө хашалта мүрдэлгын хүшэр хүндэ оршон байдалда Говард Фаст өөрынгөө идеалнуудта үнэн хэбээрээ үлэбэ, тэрэнэй гүүрhан хүнэй эрхэнүүдые ба тэрэнэй сүлөө хамгаалха хэрэгтэ урдынхидаал адляар алба хэнэ. Говард Фаст хадаа бүхы дэлхэй дээрэ арадуудай хоорондын хани барисаанай ба эб найрамдалай мандаха ябадалые бусад оронуудай хүнүүдтэл адляар угаа ехээр хүсэдэг, Америкын жиирэй хүнүүдые, түрүү бодото Америкые эрхимээр түлөөлнэ. Энэ Америка хадаа хархис этэгээдүүдэй Америкэдэ ямаршье хамаагүй юм. Тиин бүхы дэлхэй дээрэхи үнэн бодолто хүнүүд хадаа арадай интересүүдтэ зүришэжэ, тэрэниие шэнэ дайнай сээл руу түлхихижэ байгаа этэгээдүүдтэй американска арадые холидоггүй юм.

Комитет английска гайхамшагта эрдэмтэ, олониитын элитэ ехэ ажал-ябуулагша **Джон Берналда** уласхоорондын Сталинска шан олгобо. Бидэнэр наукын түрүү ажал-ябуулагша мүн гэжэ профессор Д. Берналые харанабди. Наукын туйлалтануудай ямар зорилгоор хэрэглэгдэдэг байhаниинь энэ хүндэ хамаагүй бэшэ юм. Энэ хадаа наукын өөрынь саашанхи хүгжэлтэ тухай саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргахаhаа гадна, хүн түрэлтэнэй прогрессто наукын алба хэхын түлөө, хүниие сүлөөлгэдэ туhалхын түлөө тэмсэхэ уялгатайб гэжэ өөрыгөө тоолодог эрдэмтэ гээшэ. Сэрэгэй зорилгонуудые бэелүүлхын тула наукын нээлтэнүүдые хэрэглэлгэдэ эсэргүү, наукые хамгаалхын тула өөрынгөө ороной, мүн бусад оронуудай эрдэмтэдые нигтаруулан жагсааха зорилгоор профессор Д. Бернал угаа ехэ юумэ хэhэн байна. Наукада прогрессивнэ үзэл бодолые хамгаалдаг ба дэлгэрүүлдэг ехэ эрдэмтэ-физик болохо энэ хүн обществын түрүү хүсэнүүдэй тэмсэлтэй наукын нигта холбоотой байха ябадалда эрмэлзэн, олониитын ехээр hонирхожо байгаа шухала асуудалнуудаар hаналаа мэдүүлхын тула гартаа гүүрhа нэгэтэбэшэ барихан байна.

Профессор Д. Бернал өөрынгөө научна болон олониитын ажал-ябуулгын хаба соо ябана. Тэрэ хадаа наукын эгээн түрүү зэргэдэ байдаг ба олониитын тэмсэлэй эгээн гол дунда ябадаг эрдэмтын жэшээ мүн.

Уласхоорондын Сталинска шангуудай лауреадуудай список соо польско ехэ уранзохёолшо **Леон Кручковскиин** нэрэ дурсагдана. Дайнай урда тээхи жэлнүүдтэшье Л. Кручковский «Кордиан ба хам», «Тугас шубуунай үдэнүүд», «Занга» гэжэ романууд соогоо польско обществын түүхын элдэб үеын ажабайдалай гол асуудалнуудые харуулаад, польско литературада шэнэ, прогрессивнэ течениин оюун бэлигтэ түлөөлэгшэ боложо ажалаhан байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ уранзохёолшо Польшын прогрессивнэ олохон хүнүүдтэй хамта гитлеровскэ концлагерьта хэдэн олон жэл байhан юм. Дайнай дүүрэhэнэй hүүлээр, Л. Кручковский эхэ орондоо бусажа ерээд, Польшын арадай шэнэ гүрэниие байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаба. Дайнай хойто тээхи үедэ тэрэ хадаа литературада драматург болон хүдэлмэрилөө. Л. Кручковскийн «Үhөө нэхэлгэ» ба «Немецүүд» гэжэ пьесэнүүдые бэшэбэ. Тэдэ зохёолнууд Польшын эгээн элитэ ехэ драматург мүн гэжэ тэрэниие алдаршуулаа. «Немецүүд» гэжэ Кручковскиин пьесэ европейскэ литературада событи болобо. Драматург Германиие демократическа эбэй ёhoор hэргээлгын проблемые өөрынгөө зохёолой гол удха болгоhон ба эб найрамдал хүсэгшэ, сүлөө хүсэгшэ бүхы хүнүүдэй уласхоорондын хани барисаанай ёhoор тэрэниие шиидхэhэн байна.

Хэдэн олон жэлэй туршада Леон Кручковский польско уранзохёолшодой Союзые хүтэлбэрилөө, эб найрамдалай ба прогрессэй идейнүүдээр нэбтэрhэн түрүү литература байгуулхын түлөө тэмсэжэ, публицистын үргэн ехэ ажал-ябуулга эрхилнэ.

Бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоhон поэт **Пабло Нерудада** уласхоорондын Сталинска шан олгогдобо.

Пабло Неруда, Чилиин поэт.

hүүлэй хэдэн арбаад жэлнүүдэй туршада болоhон арадуудай тэмсэлэй асари ехэ событинууд үгын энэ элитэ ехэ мастерай зохёолнууд соо уран бэлигтэйгээр харуулагдаhан байна. 30-аад онуудта болоhон испанска арадай баатарлиг тэмсэл, Сталинградска агууехэ түүхэ домог, эрхэ сүлөө ба бэеэ дааhан байдалай түлөө латино-американска оронуудай арадуудай тэмсэл — эдэ бүгэдэ хадаа өөрынгөө эгээн эрхим зохёолнуудые эдэ событинуудта зорюулhан поэдэй анхаралые хандуулаа. Дайнай hүүлээр эб найрамдал хамгаалхын түлөө дэлгэрhэн арадуудай хүдэлөөн соо бидэнэр Пабло Нерудые түрүү зэргэдэ харанабди; тэрэнэй публицистическэ ба поэтическэ үгэнүүд эб найрамдал сахихын түлөө тэмсэлдэ олон миллион эрэшүүл ба эхэнэрнүүдые зоригжуулан, дэлхэйн конгрессүүдэй трибунануудhаа, хэблэлэй хуудаhануудhаа соностоно. Пабло Нерудын нэрэ мүнөө үеын эгээн элитэ ехэ прогрессивнэ уранзохёолшодой зэргэдэ харагдана, тиин эб найрамдалай түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэдэй тоодо мүнөөдэр Пабло Нерүда шэнги гайхамшагта уранзохёолшодой байhан ябадал хүн түрэлтэнэй эрхим, түрүү хүсэнүүдые өөрынгөө зэргэнүүдтэ нэгэдүүлhэн, эб найрамдал хамгаалагшадай уласхоорондын хүдэлөөнэй агууехэ үнэн хэрэг тухай хэлэнэ.

Стокгольм городой клиническэ лабораториин главна врач, эхэнэрнүүдэй демократическа хүдэлөөнэй мэдээжэ ажал-ябуулагша д-р **Андреа Андреендэ**—Скандинавиин түлөөлэгшэдэ уласхоорондын Сталинска шан түрүүшынхеэ олгогдобо. 1930 онhoo эхилээд д-р Андреа Андреен Швециин эхэнэрнүүдэй Зүүнэй союзай түрүүлэгшын тушаалда таhаралтагүйгөөр хүдэлмэрилөө. Тус союз 1945 ондо эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерацида нэгэдээд, тэрэ сагhаа хойшо бусад оронуудай эхэнэрнүүдэй организацинуудтай хамтадаа эхэнэрнүүдэй интересүүдэй ба эрхэнүүдэй түлөө тэмсэжэ байна. Удаан саг соо гэшүүн байhан д-р Андреа Андреен энэ событиhаа боложо, Швециин социал-демократическа партиhаа уданшьегүй гаргагдаhан байгаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Бактериологическа дайнай баримтануудые мүрдэхэ талаар уласхоорондын научна комиссиин гэшүүн боложо, 1952 ондо д-р Андреа Андреен Корейдэ ба Хитадта ошоод ерэhэн байгаа. Үнэн сэхэ хүн, врач Андреа Андреен американска сэрэгүүдэй хорото гэмтэ хэрэгүүдые өөрынгөө нюдөөр харахадаа, сэдьхэлээ гүн ехээр доhолhон байна. Д-р Андреа Андреенэй—энэ үнэн сэхэ хүнэй хэлэhэн үгэнүүд эб найрамдалай түлөө арадай хүдэлөөнэй үнэн зүб ба хүсэтэй байhан ябадалда скандинавска оронуудай олохон хүнүүдые этигүүлээ, эб найрамдалай тала баригшадай зэргэдэ эдэ хүнүүдэй оролгые түргэдхөө.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихын түлөө советскэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг олониитын элитэ ажал-ябуулагша гэжэ советскэ хүнүүдтэ мэдээжэ болоhон, ВЦСПС-эй секретарь, советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй түрүүлэгшэ **Н. В. Попова** уласхоорондын Сталинска шангуудай лауреадуудай тоодо оролсобо. Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа Федерациин hайн hайхан үүргэ зорилгонуудай түлөө бусад нацануудай болон арадуудай эхэнэрнүүдтэй нигта барисаатайгаар хүдэлмэрилдэг, тус федерациин орлогшо-түрүүлэгшэ Н. В. Поповае олон оронуудай демократическа олониитэ тэрэшэлэн мэдэхэ юм. Эб найрамдалай Сталинска шангые Н. В. Поповада олгоhон ябадал бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха хэрэгтэ манай ороной ажалшадай хэдэг асари ехэ оруулалтые мэдэрэлгэ мүн гэжэ советскэ хүнүүд харана.

Уласхоорондын Сталинска шангуудай шэнэ бүлэг лауреадуудые мүнөөдэр хүндэлэн ёhолжо байхадаа, советскэ арад абаха ёhooроо шагнал абаhантайнь дашарамдуулан тэдэниие амаршална, hайн hайхан ажал-ябуулгадаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэдээндэ хүсэнэ.

«Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангуудые элдэб олон оронуудай гражданинуудта политическэ ба шажанай үзэл бодолhоонь дулдыдангүйгөөр жэл бүри олголго хадаа эб найрамдал хамгаалхын түлөө арадуудай хүдэлөөн жэл бүри урган бэхижэнэ, мүнөө үеын эгээн прогрессивнэ эрмэлзэлгые харуулhан энэ хүдэлөөе ямаршье хүсэн зогсоожо шадахагүй юм гэжэ гэршэлhэн событи болобо.

АРАДАЙ ДАЙСАДЫЕ ХАТУУГААР ХЭhЭЭХЭ

Хориин ажалшадай зэбүүрхэл

ХОРИНСК. (Телефоноор абтаба). Аймагай центрын ажалшадай суглаан боложо, тэрээндэ 150 гаран хүн хабаадаа. Тус суглаан дээрэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Санжиев СССР-эй Прокуратурын мэдээсэл тухай хэлэбэ. hүүлээрнь олон хүнүүд үгэ хэлэжэ, Эхэ орондоо урбагша, арадай дайсан Берия ба тэрэнтэй нүхэсэгшэдэй газар түбидэ үзэгдөөгүй муухай аашануудые зэбүүрхэжэ байhан тухайгаа мэдүүлбэд. ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Д. Б. Очиров түрүүн үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ:

—Арадай хорото дайсан Берия болон тэрэнтэй нүхэсэгшэдэй харата хэрэгүүдые саг соонь элирүүлhэнэйнь түлөө КПСС-эй ЦК-гэй Президиумдэ баяр хүргэнэб. Берия ба бусад этэгээдүүдэй хэрэгые СССР-эй Верховно Суудэй Тусхай Присутствида үгэхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые халуунаар дэмжэнэб. Берия ба тэрэнэй шуhата муухай нүхэсэгшэдые советскэ хуулиин ёhoор эгээн шангаар хэhээхые эринэб.

—Манай гэрэлтэ hайхан Эхэ орондо бузар муухай hүйдхэл ушаруулхые түхеэржэ байhан гадаадын империалистнуудай галзуу муухай агент Берия болон тэрэнтэй нүхэсэгшэд саарhан дээрэ нэрэгүй, саhан дээрэ мүргүй болог лэ! Эдэ муухай агентнуудые эгээн шангаар хэhээхые эринэб. Түрэл Эхэ оронойнгоо улам хүсэтэй болохын тула бидэнэр саашадаа хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар ажаллахабди,—гэжэ «Заготживсырьегой» аймагай конторые эрхилэгшэ А. А. Степанов хэлэбэ. Удаань Хориин дунда hургуулиин багша М. Г. Монкетова, МВД-гэй сотрудник С. Ц. Цыжибон болон бусад үгэ хэлэжэ, арадай дайсад Бериие, тэрэнтэй нүхэсэгшэдые саг соонь элирүүлhэндэнь КПСС-эй ЦК-гэй Президиумдэ тон ехэ баяр хүргөөд, революционно hэрэмжэеэ дээшэлүүлхэбди, ажал хүдэлмэреэ улам hайжаруулхабди гэжэ мэдүүлээ.

Мүн аймагай колхозууд, фермэнүүд, отаранууд болон гүүртэнүүдтэ колхозниугуудай суглаанууд болоно. Дээдэ-Курбын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ томодхогдоhон колхозой центртэ, хоёр фермэнүүдтэ митингнүүд боложо үнгэрөө. Тэдээндэ 130-аад хүн хабаадажа, олон хүн үгэ хэлэhэн байна. 65 наhатай үбгэн колхозник Доржи Дашиев иигэжэ хэлэбэ:

—Хорото дайсад Берия болон бусад нохосуудай саг соогоо элирүүлэгдэhэниинь болоо. Юрэдөө ямар муухай золигууд дэлхэй дээрэ байдаг юм гээшэб! Манай hайн hайхан жаргалта байдалые эбдэхээ hанаhан золигуудта хайр гам байхагүй. Тэдэниие эгээн шанга хэhээлтэдэ оруулхые би үбгэн колхозник эринэб. Советскэ засагай тогтоhонhoo хойшо ямар ехэ жаргалтай болоhоноо олон наhанайнгаа дүй дүршэл дээрэhээ мэдэнэ ха юмбиб. Харин хархис этэгээдүүдэй хэдышье халдахаяа hанаа hаань, тэдэнэй хёмогор хюмhатай hабарыень таhалжа шадаха шадалтайбди. Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые эршэтэ ажалаараа улам батадхая. Мүнөө малайнгаа үбэлжэлгые жэшээтэ hайнаар үнгэргэе.

Комсомольско эхин организациин секретарь Ц. Ж. Норжомоев, МТФ-е даагша Ц. Д. Митыпов болон бусад үгэ хэлээ.

—Гадаадын агентнуудые эгээн шангаар хэhээхые СССР-эй Верховно Суудэй Тусхай Присутствиhаа эринэб,—гэжэ нүхэр Митыпов хэлэбэ.—Саашадаа харин агентнуудай нүхэ hүбэ оложо эшээлхэгүйн тула өөhэдынгөө революционно hэрэмжые бүри дээшэлүүлэе, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые баатарлиг ажалаараа батадхая. Энэ хэрэгтэ өөhэдынгөө оруулалта хэхын тула бидэнэр малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхэбди, шэнэ түлнүүдые бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэбди, малаа гарза хоролтодо оруулхагүйбди, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зублөөндэ хабаадагшадай хандалгада харюу болгон абаhан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди гэжэ фермынгээ малшадай зүгhөө мэдүүлнэб.

Курбын леспромхозой центр Тээгэдэ ба модо бэлэдхэлэй Хасууртайн пунктда мүн лэ ниимэ митингнүүд боложо, тэдээндэ модошод олоороо хабаадалсаа. Леспромхозой директорые политическэ талаар орлогшо, партиина организациин секретарь нүхэр К. И. Неупокоев СССР-эй Прокуратурын мэдээсэл тухай хэлэжэ үгэбэ. Модо бэлэдхэлэй участогай мастер нүхэр Борисов иигэжэ хэлэбэ:

—Арадай дайсад Берия болон тэрээнтэй нүхэсэгшэдые эгээн шангаар хэhээхэ гэhэн республикын ажалшадай эрилтэнүүдтэ өөрынгөө эрилтые нэгэдүүлнэб. Саашадаа революционно hэрэмжэеэ дээшэлүүлхэ, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые нэмээхэ гээшэ манай уялга. Манай пунктда 60 хүдэлмэришэд ажаллана. Тэдэнэр үдэрэйнгөө нормые барандаа дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг. Мүн модо отолхо жэлэйнгээшье түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байнабди. Эхэ орондоо улам ехэ модо үгэхэ гээшэ тэрэнэй хүсэ шадалые нэмээлгэдэ бидэнэй хубитаяа оруулhан хэрэг болоно.

—Ойhoo модо буулгадаг табан трактористнууд миниин хүтэлбэри доро хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр үлэо бүриингөө нормые 140 процент хүрэтэр дүүргэдэг,—гэжэ механик нүхэр Воробьев хэлэнэ. — Империалистнуудай аашануудта харюу сохилто болгохын түлөө модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн уялга абанабди.

Б. Жаргалон.

Советскэ арад ямаршье дайсадые дарадаг юм

Улан-Удын сэмбын фабрикын техническэ кабинет соо 300 гаран хүдэлмэришэд суглаhан байба. Агитатор нүхэр Рухтер газетэдэ толилогдоhон «СССР-эй Прокуратурада» гэhэн мэдээсэлые уншаба.

Эгээн түрүүн үгэ абаhан нэхэлгын цехын хүдэлмэришэн нүхэр Тимошкин иигэжэ мэдүүлбэ:

—Империализмда бэеэ худалдаhан хорото дайсан Берия, тэрэнэй туhалагшад советскэ засагые унагаажа, капитализм байгуулха зорилготой байгаа. Тэрэ зорилгонь бэелүүлэгдээгүй. Коммунистическэ партиингаа, Советскэ правительствынгаа тэдэниие балшыса бариhандань бидэнэр тон ехээр баярланабди. Тэдэниие эгээл хатуугаар хэhээхые эринэбди. Советскэ хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенци түрэл парти, правительствоёа тойрон улам нигтаар жагсана. Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые эршэтэ ажалаараа улам бэхижүүлхэбди.

—Бериин толгойлжо байhан бүлэг агентнуудые балшыса барижа,—гэжэ фабрикын солото новатор, сэмбэ нэхэгшэ нүхэр Шишминкина мэдүүлээ,— Верховно Суудтэ үгэhэндэнь парти, правительстводаа үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб. Тэдэ дайсадые эгээн хатуугаар хэhээхые фабрикынгаа сэмбэ нэхэгшэдэй зүгhөө эринэб. Манай арюун сэбэр хэрэгтэ хоро хүргэхээ hанажа байдаг империалистнууд мэдэгты: ямаршье агентнуудые эльгээгээ, тухираа hаа, юушье хэжэ шадахагүйт!

hүүлээрнь хэдэн нүхэд үгэ хэлэжэ, шуhата империализмын зарса болоhон Бериие, тэрэнэй туhалагшадые хатуу шангаар хэhээхэ эрилтэ хэбэ.

Б. Будаев.

СССР-эй ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТЕРСТВОДЭ

hаяхан Индонезиин Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н Сунарьо СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовто бэшэг эльгээжэ хандаба. Ойрын үедэ Москвада Посольствые байгуулха гэhэн Индонезиин Республикын Правительствын hанаашалгануд тухай тус бэшэг соонь мэдээсэгдэнэ. Энэ дурадхал СССР-эй Правительствын зүгhөө hайшаагдажа шадаха гү гэжэ мэдээсэхые г-н Сунарьо гүйба.

Индонезиин Правительствын дээрэ дурсагдаhан дурадхалда Советскэ Правительство hайшаажа хандана, Индонезиин Республикын посолые Москвада хүлеэн абахаар бэлэн байна гэжэ В. М. Молотов г-н Сунарьодо эльгээhэн харюу бэшэг соогоо мэдээсэбэ. Өөрынгөө харюуда, Советскэ Правительство СССР-эй посолые Джакартада эльгээхээр бэлэн байна.

МАШИННО-ТРАКТОРНА ПАРКЫЕ ЭРХИМЭЭР ЗАҺАБАРИЛХА

Хамнигадайн МТС хуушанайхяараа хүдэлмэрилһөөр

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоол хадаа машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрие һайжаруулха ба хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулаа. Урдань Кударын аймагай Хамнигадайн МТС үрэнэй үгэһэн техникые ашаглан, хэнхидээ колхозуудай газартаряалангай хүдэлмэрие дүүргэдэг байһан юм. Энэ ушарһаа тус МТС харьяата колхозуудайнгаа ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ туһаламжа багаар үзүүлдэг байгаа. Энэ МТС КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гараһанһаа хойшо ажал хүдэлмэреэ хэр зэргээр шэнэдхэн һайжаруулжа байгаа юм ааб гэжэ хаража үзэхэ болоо һаа, балайшье хубилалта болоогүй, үнөөхил хомдожо ябадаг зангаараа. МТС-эй харьяата колхозуудай полинууд болон сабшалан дээрэ мүнөө үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, нүхэр Ранжуров түрүүлэгшэтэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой полинууд болон сабшалан дээрэ нэгэшье тэргэ наг шэбхэ зөөгдөөгүй, нэгэшье гектарта саһа тогтоогдоогүй байһаар. Гадна, энэ колхоздо үрэһэнэй таряа сэбэрлэжэ, таһалгын кондицида хүргэхэ хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана. Мүнөө болотор эндэ агротехническэ курсанууд эмхидхэгдээгүй. Эндэ хүдэлмэрилдэг МТС-эй агроном нүхэр Галданов даалгагдаһан ажалдаа харюусалгагүйгөөр, хойрогоор хандана. Теэд МТС-эй дирекци колхозой правлениһээ, агрономһоо шанга эрилтэ хэдэггүй байха юм.

Мүнөө полинууд дээрээ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэдэггүй колхозуудай правлениһээ, түрүүлэгшэнэрһээ ямар эрилтэ тэнэбтэ гэжэ МТС-эй директор нүхэр Воробьевһоо асуухада:—Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд юумэ хэжэ үгэнэгүй,—гэжэ сүхэрэнгеэр харюусана.

Тус МТС энэ жэлдэ тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые арай гэжэ дүүргэбэшье, харьяата колхозуудтайгаа баталһан типовой договоройнгоо олохон пунктнуудые, тэрэ соодо намарай пар хахалха түсэбые холо дүүргэнгүй байшоо. Эндэ условно трактор бүхэнөөр арайхан гэжэ 300 гаран гектар зөөлэн хахалалга хэгдэһэн байна. Трактор, машинанууд намар-үбэлдөө шанар муутайгаар заһабарилагдадаг дээрэһээ хабарай тарилгын, пар хахалалгын ба үбһэ. таряа хуряалгын хүдэлмэринүүдэй үедэ олоороо эбдэржэ, хүдөө ажахын шухала кампанинуудай ябасые хойшо татадаг байгаа. Теэд тракторнуудые, хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ бусад машинануудые заһабарилга энэшье жэлдэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Декабриин 20-ной байдалаар, эндэ тракторнуудые заһабарилха квартальна түсэб арайхан гэжэ 72 процент болгогдоо. Комбайнуудые заһабарилга үшөө эхилээдүй байһаар. Трактор болон хүдөө ажахын машинануудые шанар муутайгаар заһабарилха баримтанууд али олон үзэгдэнэ. Энэ жэлэй заһабарилгын хүдэлмэри юун дээрэһээ боложо иимэ хангалтагүйгөөр ябуулагданаб гэхэдэ, МТС-эй дирекци заһабарилгадаа эртээнһээ һайнаар бэлэдхээгүй, дутагдалнуудаа усадхаха тушаа шухала хэмжээнүүдые абаагүй байшоо. Теэд мүнөөшье заһабарилгын хүдэлмэрие шамдуулха тушаа зохихо хэмжээнүүд абтанагүй. Заһабарилагшадай дунда ажалай журам тон һула. МТС-эй главна механик нүхэр Петров заһабарилагшадай ажалые мүртэйгөөр эмхидхэнэгүй. Олон заһабарилагшад гэртээ харяад, хэдэн хоног соо ажалдаа ерэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Алтайн сомоной Ждановай нэрэмжэтэ колхозһоо 12 хүн заһабарилгада ябадаг аад, олонхи ушарта бригадир нүхэр Цыбиков ажалдаа гансаараа үлэшөөд байдаг.

Заһабарилагшадта ажаһуудалай, ажалай зохихо условинууд байгуулагданагүй. Хамтын байрын бага дээрэһээ заһабарилагшад олоороо байдаг, тэндэ ариг сэбэр сахигдадаггүй юм. Механизаторнуудта халуун хоол эмхидхэгдэнэгүй. Тэрээнһээ гадна, заһабарилгада ябажа байһан механизаторнуудта салин хүлһэниинь хэдэн һара соо түлэгдэнэгүй.

Механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй. Заһабарилгын узелнууд, тус тус механизаторнууд мүнөө хүрэтэр уялга абаагүй байһаар. Тэдэнэй дунда лекци, хөөрэлдөөнүүд үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ.

МТС-тэ заһабарилгада хэрэгтэй запасной частьнууд олоор дутана. Мүнөө үшөө 7 мянган түхэригэй запасной частьнууд үшөө асарагдаагүй байһаар. Энэ ушарһаа заһабарилга ехээр һаатана, элэжэ хуушарһан частьнууд заримдаа һөөргөө табигдана.

Тус МТС-эй харьяата колхозуудта ерэхэ жэлэй тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Орооһото культурануудай үрэһэ хааха түсэб 80 гаран процент дүүргэгдэбэшье, ехэхэн хубинь тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй байна. Үрэһэ сэбэрлэлгын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. МТС-эй харьяата колхозуудта илангаяа хартаабхын үрэһэн ехэ дутуу. Энээниие хүсэлдүүлхэ тушаа зохихо хэмжээ абтанагүй. Энэ жэлдэ МТС 147 мянган хэһэг наг шэбхэ нэгшээгдэмэл горшоогхонуудые хэжэ, колхозуудта үгэхэ түсэбтэй байһан аад, мүнөө болотор нэгыешье хээгүй байһаар.

Кударын аймагай хүтэлбэрилхы органууд—партиин айком болон аймгүйсэдком Хамнигадайн МТС-эй хүдэлмэрие һайжаруулха тушаа зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Цыренжапов.

Механизаторнуудай бүтээсэ ехэтэй ажал

Гудок болотор үшөө хэдэн минута үлэнхэй. Бичурын МТС-эй машинно-тракторна мастерской руу заһабарилгада хүдэлмэрилжэ байһан трактористнууд, комбайнернууд, слесарьнууд, токарьнууд, дархашуул хойно хойноһоо һубарилдаһаар орожол, орожол байна.

Уданшьегүй үглөөнэй 9 час болотой хамта МТС-эй территори дээгүүр гудогой абяан хүнхинэжэ, мастерской соохи заһабарилгын 33 узелда хүдэлмэриин үдэр эмхитэйгээр захалаа һэн. Механизаторнууд машинануудай элдэб частьнуудые нарин шалгана, заһабарилна. Өргэлгын кран-балка хүшэр хүндэ частьнуудые хүдэлмэриин энэшье тэрэшье газарнуудта яаралгүйгөөр зөөлдүүлэн абаашана; кузница соо хүсэтэ хөөргын шууяса үлеэхэ, пневматическа балтын абяагүйгөөр тус байса бууха, токарна станогуудай зөөлэхэнөөр шарьяха абьянууд дуу нэгэдхэн ямар нэгэн һүртэ хүгжэмэй аялга татажа байһандал һанагдана.

Ерэхэ хабарай тарилгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтаха гэжэ шиидэһэн Бичурын МТС-эй механизаторнуудай хүдэлмэриин үдэр үглөө бүхэндэ нигэжэ эхилдэг. Эндэхи механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада намар хада социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, трактор машинануудые заһабарилгын энэ жэлэйнгээ сезониие саг болзорһоонь урид—мартын нэгэндэ дүүргэхэ гэһэн хүндэтэ уялга абаа һэн. Тиин мүнөө станциин усадьба соо шанар һайнтайгаар заһабарилагдаһан 42 трактор, тээ саагуур 58 плуг. 65 сеялкэ, 17 культиватор, 6 комбайн болон прицепной бусад машинанууд харагдана.

Тус МТС-эй заһабарилагшадай коллектив энэ жэлдэ графигһаа холо түрүүлжэ ябана. Эндэ үдэрэйнгөө даалгабариие дүүргэдэггүй нэгэшье хүн үгы. Нүхэд Селиванов, Утенков, Ткачев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг двигательнүүдые, ходовой частьнуудые заһабарилдаг, моторнуудые шалгадаг ба обкатка хэдэг, тракторнуудые хабсардаг узелайхид илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Эндэ түрүүшүүлэй тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно. Үдэрэйнгөө нормые хододоо холо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг Михаил Нестеров, Иван Куприянов, Панфил болон Фома Петровууд, Алексей Трофимов, Иван Павлов, Алексей Ткачев, Магбан Цыдыпов, Ипат Сизых болон бусад олон трактористнуудай нэрэнүүд эндэ хүндэтэй болоо.

Һайнаар табигдаһан ниитэ-политическэ хүдэлмэри эндэхи механизаторнуудай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха хэрэгтэ ехэхэн туһа хүргэнэ. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа парти, правительствын табиһан зорилгонуудай удхашанарые агитаторнууд заһабарилагшадта тайлбарилан ойлгуулжа үгэнэ, орон доторнай, мүн хилын саана боложо байһан һонинуудтай танилсуулна, советскэ хүдөө ажахын наукын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэнэ. Жэшээлхэдэ, МТС-эй эрхим агитаторнуудай нэгэн коммунист Иван Казанцев энэ үбэлдөө заһабарилагшадта КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые тайлбарилан ойлгуулха зуураа, Федор Ткачевой хүтэлбэрилдэг № 13 тракторна бригадын, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой суута һаалишадай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гахайшадай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэһэн байна.

Н. Александров.

Улан-Удын судна заһабарилгын заводой коллектив бүхы судануудаа болзорһоонь урид заһабарилжа дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Мүнөө тэдэнэр заһабарилгын графигһаа түрүүлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конструктор А. Турчановский (баруун гарһаа) бригадир В. Зайцев ба котельщик Б. Алексеев гэгшэд штуртроссой блогуудай чертёжтой танилсажа байна.

М. Минеевэй фото.

Элүүрые хамгаалха министерстводэ бэшэгүүд

1. Закаменда элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай муугаар хүдэлмэрилжэ байһан тухай мэдэнэ гүт?

Манай орондо жэлһээ жэл бүхэндэ медицинскэ врачууд болон фельдшернүүд улам олоор бэлэдхэгдэжэ байбашье, Закаменай аймагта медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэри илангаяа хангалтагүйгөөр табигданхай байһаар. Олохон фельдшерскэ пунктнуудай, жэшээлхэдэ, Бур-Цакирай, Утаата-Далхайн болон Михайловска участково больницануудай байранууд үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр хүсэд бэлэдхэгдээгүй, түлеэгээршье хангагдаагүй байха юм.

Эмнэлгэ-һэргылэлгын хүдэлмэриие ба санитарна пропагандые һайжаруулха тухай аймаг дотор хэншье һанаагаа зобоногүй, малажалай олон фермэнүүд болон таряанажалай бригадануудта ариг сэбэр сахигданагүй. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд фермэнүүд, бригаданууд, һургуулинууд болон бусад ниитын газарнуудаар ябажа, санитарна байдалые шалганагүй.

Участогуудта байһан медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые суглуулжа, ажал хүдэлмэреэ һайжаруулха тухайдань элдэб заабаринууд тэрэшэлэн үгтэнэгүй. Хоёрдохи жэлээ аймагай элүүрые хамгаалха таһагые даагша олдоогүй байһаар. Тэрэнэй уялгые врач-терапевт нүхэр Катина дүүргэжэ байһан аад, мүртэй юумэ хэнэгүй. Гэхэтэй хамта, аймбольницада хэдэн врачууд дутуу. Жэшээлхэдэ, тэндэ венеролог, санитарно-эпидемическэ станцида главна врач үгы юм. Санэпидстанциин фельдшер Сорокина мүнөө жэлдэ малажалай фермэ болон бригадануудта нэгэшье ябаагүй. Тэрээнһээ байтагай, аймагай центрыншье худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай санитарна байдалые шалгадаггүй. Нүхэр Сорокина бэе муутайб гэжэ шалтаад лэ, өөрынгөө албанай уялгануудые иимэ харюусалгагүйгөөр дүүргэнэ.

Закаменай аймагай медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэриин эдэ бүхы дутуу дунданануудые мэдэжэ байбашье, республикын Элүүрые хамгаалгын министерство тэдэниие зайсуулхын тула ямаршье хэмжээ абанагүй. Тус аймагай түлөөлэгшэд культурын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн дээрэ Элүүрые хамгаалгын министерствын адресаар хэдэ хэдэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэһэн байгаа. Тиин тэдэ ажаглалтануудташье Элүүрые хамгаалгын министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ямаршье анхарал хандуулангүйгөөр үнгэргөө.

Ажалшадай медицинскэ хангалгые һайжаруулхын тула Закаменай аймагай элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудта министерствын зүгһөө бодото туһаламжа хэрэгтэй болоод байна.

Б. Доржиев.

2. Нюдэнэй шэл хаанаһаа олохоб?

Энэ жэлэй март һарада нюдэнэй шэл абахын тула врачһаа рецепт абаһан байгааб. Зүгөөр тэрэ рецептээрээ нюдэнэй шэл хаанаһааншье оложо ядааб. Улан-Удэ городой оптическа мастерскойдо зорюута ерэжэ, шэл абаха гэхэдэмни, үгы байгаа. Тэрэнэйнгээ һүүлээр хүнүүдээр захяадшье үзөөб, туһагүй. Манай Кудара-Сомоной аптекэ 1953 ондо нэгэшье нюдэнэй шэл асараагүй.

Уншаха, бэшэхэ ажалтай хүнүүдтэ нюдэнэй шэл гээшэ айхабтар ехэ хэрэгтэй бшуу. Тиигээд врачын үгэһэн рецептээр нюдэнэй шэл хаанаһаа абалтайб?

Н. Шагланов.

Сатирын БУЛАН

Яндарһан магазин, ямбархаһан продавец

Шэнэ сагаан тёсоор бариһан сээнигтэй магазинай үүдэндэ хүнүүд олоороо сугларна. Тэдэнэр элдэб һонинуудые хөөрэлдэжэ, хүхижэ, энеэлдэжэ байһаар 11 часай түлажа ерэһыешье мэдэбэгүй. Харин тэндэ байһан залуухан басаган часаа хараад, иигэжэ хэлэбэ:

—11 час болоо, магазин нээгдэхэнь...

Үүдэн тээшэнь харахада юрэдөө нээгдэхэһээ байха наймаалагшаншье ерээгүй хэбэртэй.

—Баһал ерэхэгүйнь гээшэ гү. Мүнөө малай үбһэ шэрэхээ ошохо ёһотой хүн һэм,—гээд наһажаал янзын бүдүүн хара хүн наран тээшэ шэртээд абана.

—Хари, бишье гүүртын һамгадай захиһан дабһа, сай, мылэ абаха гэжэ гурбадахяа ерэбэб, баһал оройтошохом хадаа. Мэлсын мамые хүлеэгээб гэжэ мэхэлэгдээд, сагаа баража байххаар ябахам, —гэжэ хэлээд нэгэ залуухан бэри ехэл хороо бусалһан янзатай мориндоо мордоод, гэмэрһээр саашална.

Тэдэнэй тиигэжэ хөөрэлдэһөөр тараха тээшээ боложо байхадань гэнтэ туранхайшаг хүрин хээр мори ходоог тэргэдэ оруулһан, гэдэргээ налайн татажа һуунхай, наһатайшаг, заримдаа зондо замгүй налархай уринаар хандадаг, зарим үедэ урдаһаань хаража болошогүй дошхон зантай Мэлсын мама гэдэгнай ерээд, үүдэ хүндэлэн байшаба.

—Яагаа үни хүлеэлгэнэ гээшэбта? 11 час үни үнгэрөө бэшэ аал, —гээд нэгэ хүнэй хандахада:

—Үдэ болотор унтажа байһанаа ерээгүйб! Бодоһонһоо хойшо, боро үглөөгүүрһээ эхилээд Борбойн Чимидые дахажа, боорложо хүл улынгаа холошотор ябаһанаа ерээб. Арай гэжэ мухариха ходоог тэргэ хашан хээр морин хоёрые оложо ерэбэб,—гэжэ байгаад хараал шэрээл табихынгаа хажуугаар тэндэ байгшадта хандан:

—Таанар энээ руу байһан үлүү булуу багшанар, үдэрэй сүлөөтэн үбгэд, хүгшэд сугларaaд үглөөнһөө хойшо үргэ амаа юундэ бүлюудэнэбта. Магазинһаа 50 мүнгэнэй тамхи, нииткыншье таһархай үгэхэгүйб. Эгэтын Адагта эд бараан ехээр ерээ гэлсэнэ, энэ дары ошохомни,—гэжэ убайгүйгөөр хэлэжэрхёод, складайнгаа томо сагаан суургые ехэл сухалтайшье хэбэртэй, ехэ яараһаншье янзатайгаар тайлаба. Тиигэжэ хүдэр хара хүндэлэн түмэр бэһыень абажа, хүр хар хаялжа ороһоор, арба хорин архиин хооһон шэлнүүдые тэргэдээ тээбэ. Тиигээд магазинда ороһоншье юумэ үгы, хүлеэгшэдэй харааһаар байтар зүггүй сухалтай зүһэ шарай гаргажа, Үльдиргын зүүн гүбөөе ото хатарган ябашана.

Эндэ хүлеэгшэд юушье абажа шадангүй, урмаа хухаржа: «эд бараа асархам гээд лэ тэнгэриин үдэр бури Эгэтынгээ Адаг ошодогоо хэзээ болихо юм» гэлдэһээр тараа һэн.

...Үдэшэ оройхон, бүдэг бадаг болоогүй байхада үглөөгүүр шахуу ошоһон продавецнай балайшье бараа асарһан хэбэргүй, хоёр нэгэн хайрсагтай юушьеб складтаа хаажархиһоор, дараһандаа сухалдажа дахаяа дахин үмдэжэ ябахаар шэглэнэ.

—Дабһа, зуруул, керосин абаха аргагүй болоходоо яажа байна гээшэбибди. Магазинаа нээхэ гүт мүнөө?—гээд нэгэнэй хэлэхэдэнь:

—Дабһа, керосин дууһанхай, энэ яндан морёор дабһа, зуруул, мылэ асархаһаа байтагай өөрыгөө арай тээжэ ерээб,—гээд тэрэ ябашана.

Энэ хадаа Яруунын аймагай Эгэтын Адагай сельпогой № 1 магазинай продавец Жибзама Цыдыпова мүн гээшэ. Энэ продавец худалдан абагшадта халтад гэбэл хэрзэгы шэрүүнээр хандадаг, эд бараанайнгаа һайниинень дүтэ танилнуудтаа үгэдэг байһанайнгаа түлөө аймагай газетын хуудаһан дээрэ шүүмжэлүүлһэн аад, тэрээнһээ бодото һургаал, тобшолол хэжэ абаагүй. Харин мүнөө тус продавец эд товараар ажалшадые гүйсэд хангахын түлөө оролдодоггүй, магазин соогоо һалан муухайгаар байдаг. Магазинаа саг соогоо нээдэггүй, худалдан абагшадай эрилтые хэрэгсээдэггүй юм.

Харин энэ магазинай байдалые мэдэжэ байбашье, Эгэтын Адагай сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Базаровай хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай.

Р. Пайщиков.
Ц. Дандаров.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Худалдаа наймаа эмхидхэлгые һайжаруулха“

Хэжэнгын аймагай «Манай ажал» колхозой дэргэдэхи магазин колхознигуудаа эд бараагаар ба эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хүсэд ханганагүй гэһэн бэшэг манай газетэдэ толилогдоһон байгаа.

Бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар тодоржо, Хэжэнгын аймпотребсоюзай правлениин зүгһөө тэрэ дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээн абтаба. Магазинуудта ба ларёгуудта эд бараа асарха хэрэг сельпогой хүтэлбэрилэгшэдтэ даалгагдажа, үргэн хэрэглэлэй эд бараа, мүн һайн товарнуудые асархын түлөө саг соогоо захилнуудые хэжэ байха гэжэ бүхы продавецуудтэ дурадхагдаа. Саашадаа дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые дабтахагүйн түлөө «Манай ажал» колхозой дэргэдэхи магазинай продавец Бадцевта уридшалан һануулагдаба. Мүн аймпотребсоюзай правлениин тогтоолой ёһоор хүдэлмэриин сагта магазинуудаа хаажа, эд бараа асарха ябадал хоригдобо гэжэ манай редакцида Хэжэнтын аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Жигжитов мэдээсэбэ.

Хүдөөгэй радиоузелнууд бултадаа хүдэлмэрилхэ ёһотой

Ажалшад иимэ эрилтэ хэнэ

Үдэр ерэхэ бүри хүдөөгэй ажалшадай ажаһуудал һайжаржа, тэдэнэй культурна эрилтэнүүд дээшэлжэ байна. Ажалшадай культурна эрилтые гүйсэд хангаха хэрэгтэ радио ехэ үүргэ дүүргэнэ. Советскэ хүнүүд үдэр бүри радиодамжуулгануудые шагнаха, орон дотороо болон хилын саана боложо байгаа һонинуудые мэдэжэ байхые хүсэнэ.

Манай республикын колхозууд ба хүдөө нютагууд радиофикацилагдажа, колхозник, хүдэлмэришэ, албахаагшадай гэрнүүдтэ радиоточконууд тодхогдожо байна. Энээнэй ашаар бүхы советскэ хүнүүд саг үргэлжэ радиодамжуулга шагнаха аргатай гээшэ. Теэд, республикын зарим хүдөө нютагуудтахи радиоузелнууд муугаар хүдэлнэ, саг соогоо заһабарилагдаагүй дээрэһээ эбдэржэ дуугарнагүй. Тэрэшэлэн, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд радиоузелнуудые таһалгаряагүйгөөр хүдэлүүлхын тула тусхай мэргэжэлтые бэлэдхэхэ хэрэг тоодоггүй байна. Хүдөө нютагуудта радиогой хэрэгсэлнүүд худалдаанда хомор байна. Эдэ бүхы дутуунууд тухай манай редакцида эльгээһэн өөһэдынгөө бэшэгүүд соо ажалшад мэдээсэнэ.

—Закаменай аймагай «Улаан-Далахай» колхоз аймагай центрһээ зуугаад модоной газарта байдаг,—гэжэ нүхэр **Базаров** бэшэнэ. Тус колхоздо радиоузел тодхогдоһоор 3—4 жэл үнгэрбэ. Теэд, энэ радиоузел муугаар хүдэлнэ, хаа яа дуугарна. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй эхеэр радиоузел хахад һара соо дуугараад лэ мүнөө хүрэтэр абяагүй байһаар. Эндэхи колхознигууд хэзээ радиоузелнай хүдэлжэ, саг соогоо радиодамжуулга шагнадаг болохобибди гэжэ хүлеэһээр үнинэй.

Манай редакцида Ахын аймагһаа селькор **Д. Гомбоев** иигэжэ мэдээсэнэ: аймагай ажалшад түрэл оронойнгоо столица Москва, мүн Улан-Удэ ба бусад городуудһаа радиодамжуулга ходо шагнажа, үдэр бүриин шэнэ һонинуудые мэдэхые ехэтэ хүсэдэг байна. Теэд, олохон колхозуудай гэшүүдэй энэ хүсэлэнгынь дүүргэгдэнэгүй. Юуб гэхэдэ, «Родина» радиоприёмнигууд колхозуудта бии гэжэ тоологдодог аад, муугаар хүдэлнэ. Мүн бригада, малажалай фермэнүүд ба гүүртэнүүд дээгүүр радио тодхогдоогүй юм.

«Улаан-Шарза» колхоздохи радиоприёмник һүүлшын 5—6 һара соо дуугараагүй байһаар. Энэ радиоприёмник заһабарилха тухай гуйжа колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Балданов аймагай хэлхээ холбооной конторын начальник нүхэр Усольцевто хандаһан юм. Гэбэшье, тус конторын зүгһөө ямаршье туһаламжа үзүүлэгдээгүй, радиоприёмник заһабарилха хүн эльгээгдээгүй байһаар. Тиимэһээ мүнөөшье болотор радиоприёмник дуугарнагүй.

Мүн иимэ байдал «Улаан Аха» колхоздо үзэгдэнэ. Тус колхозой центр дээрэхи правлениин хажууда һуудаг хэды айлнууд радиодамжуулга шагнаха аргатай юм. Радиоприёмнигой заһабарилагдаагүй дээрэһээ бусад гэрнүүдтэ радио ехэ муугаар дуулдана. Гадна, аймагай зарим колхозууд радиофикацилагдаагүй байһаар. «Улаан-Шулуута», «Улаан малшан», Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта радио тодхогдоогүй байна.

Байтша оной зун Торинн аймагай «Улаан Бургалтай» гэжэ колхоздо Зэдын аймагай радиоузелһаа хангагдахаар радио тодхогдожо, колхознигуудай зарим гэрнүүдтэ радиоточконууд оруулагдаһан юм. Теэд, мүнөө энэ хүдэлмэри зогсоогдошонхой. Гэрнүүдтэ тодхогдоһон радиоточконууд муугаар хүдэлнэ, дамжуулагдажа байһан юумые ойлгохын аргагүй юм. Колхозой, мүн Зэдын, Торинн аймагай хэлхээ холбооной конторын хүтэлбэрилэгшэд энэ хүдэлмэриие гүримшуулха гэжэ оролдоногүй. Теэд, радиодамжуулгын түлөө гээд мүнгэн абтахаяа мартагдадаггүй юм гэжэ нүхэр **Бадмаев** бэшэнэ.

—Кяхтын аймагай Субуктын сомоной Маленковой нэрэмжэтэ колхозой радиоузел аяар 1952 оной февраль һараһаа хойшо хүдэлнэгүй,—гэжэ нүхэр Чойдоров мэдээсэбэ.

«Радио лампануудые болон питани асарха хэрэгтэй» гэһэн гаршагтай бэшэг соогоо Зэдын аймпотребсоюзай магазинуудта радиохэрэгсэлнүүдэй худалдаанда байдаггүй тухай селькор **Доржиев** мэдээсэбэ. Советскэ хүнүүдэй ажаһуудалай услови һайжаржа байһанай ашаар тэдэнэр радиоприёмнигуудые абажа, өөрынгөө гэртэ тодхохо арга боломжотой гээшэ. Теэд, радиохэрэгсэлнүүдэй худалдаанда хомор байһан дээрэһээ радиошагнагшадай иимэ хүсэлэн бэелүүлэгдэнэгүй. Зэдын аймпотребсоюзай магазинуудһаа «Родина» гэжэ радиоприёмнигой запасной лампануудые, батарейнүүдые абахань бэрхэтэй юм. Аймпотребсоюзай правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Фролов, «Родина» радиоприёмнигой лампанууд ба батарейнүүдые магазинуудта асаржа, радиошагнагшадай эрилтые хангалгада һаналаа табинагүй.

Манай редакцида нүхэр **Шагжиевай** мэдээсэһэнэй ёһоор, Бичурын аймагай «Коммунизм» колхозой бригада болон фермэнүүд дээрэ радио тодхогдоогүй байна. Холын бригада ба малажалай фермэнүүдтэ радиоточконуудые оруулха тухай гүйлта эндэхи хүдэлмэрилэгшэд нэгэнтэбэшэ хэһэн юм. Теэд, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиков ажалшадай иимэ эрилтые ханганагүй.

Зарим колхозуудта радиодамжуулга муугаар эмхидхэгдэнхэй. Хүдөөгэй арад зон саг соогоо радио шагнаха аргагүй байна гэжэ ажалшадай эдэ ба бусад бэшэгүүд гэршэлнэ. Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд колхозоо хүсэд радиофикацилха, колхознигуудай гэр бүхэндэ, холын фермэ ба бригадануудта радиоточко оруулха талаар хэмжээ абанагүй. Мүн хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна.

Ойрын сагта эдэ дутагдалнууд усадхагдаха ёһотой. Нютагай партийна, советскэ организацинууд, республикын хэлхээ холбооной управлени, радиотрансляционно сетиин дирекци хүдөө нютагуудтахи радиоузелнуудай хүдэлмэреэр һонирхохо, радиоузелнуудта техническэ харууһалга эмхидхэхэ, тэдэниие саг соонь заһабарилха хэрэгтэ һаналаа табиха ёһотой. Мүн Бурмонкоопсоюзай правлени аймпотребсоюзай магазинуудта «Родина» радиоприёмнигой лампанууд болон питани эльгээхэ, хүдөөгэй радиошагнагшадай эрилтые хангаха талаар хэмжээ абаха зорилготой.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет Тэрүүлэгшын Орлогшо ба СССР-эй Металлургическа промышленностиин Министр нүхэр И. Ф. ТЕВОСЯН Хитадай Арадай Республика ошобо

Аньшаньска металлургическа комбинадай шэнэ предприятинуудые ашаглалгада оруулгада зориулагдаһан баяр найрта хабаадахын тулада Хитадай Арадай Республикын Правительствын уряалаар СССР-эй Министрнүүдэй Совет Түрүүлэгшын Орлогшо ба СССР-эй Металлургическа промышленностиин Министр нүхэр И. Ф. Тевосян Хитад ошобо. Нүхэр И. Ф. Тевосянтай хамта СССР-эй МВТ-гэй II экспортно управлениин Начальник нүхэр Н. П. Бусыгин, СССР-эй Транспортна ба хүндэ машина бүтээлгын министерствын Түсэблэлгын управлениин начальник Т. Р. Бобырев ба СССР-эй Металлургическа промышленностиин министерствын харюусалгата сотрудник нүхэр Я. А. Обломский гэгшэд Хитад ошоолдоо.

Корейн ажалай партиин ЦК-гэй VII пленум

ПХЕНЬЯН, декабриин 22. (ТАСС). Декабриин 18—19-дэ Пхеньянда болоһон Корейн ажалай партиин ЦК-гэй VII пленум тухай мэдээсэлые «Нодон Синмун» газетэ толилбо. Тус пленум иимэ хоёр асуудалые зүбшэн хэлсэжэ гэбэл:

1. Эсэгэ ороной единэ демократическа фронтын хүдэлмэрие бэхижүүлхэ тухай;
2. Корейн ажалай партиин тоосоото-һунгуулиин кампаниие үнгэргэхэ тухай.

Корейн ажалай партиин ЦК-гэй түрүүлэгшын орлогшо Ким Ир нэгэдэхи асуудал тушаа элидхэл хэжэ, хоёрдохи асуудалаар—Корейн ажалай партиин ЦК-гэй түрүүлэгшын орлогшо Пак Ден Ай үгэ хэлэбэ. Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар зохихо шиидхэбэринүүд абтаа.

1953 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэнэ

ПЕКИН, декабриин 20. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын олон зуугаад промышленна предприятинууд 1953 оной үйлэдбэриин даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Хэблэлэй мэдээсэлһээ ёһоор, орон доторо эгээн ехэ Аньшаньска металлургическа комбинадай (Зүүн-Хойто Хитад) олонхи цехүүд жэлэй түсэбүүдые дүүргэбэ. Хойто Хитадта ноябрь соо 205 предприяти жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэбэ. Тэдэнэй дунда—Шицзиншаньска электростанци, хүдөө ажахын машина бүтээлгын завод, арадай типографи ба Пекинэй бүсад 47 предприяти бии юм. Тайюаньска горно түхеэрэлгын завод, Тяньцзинска велосипедэй завод, Луаньска нүүрһэнэй шахтанууд ба хэдэн бусад предприятинууд түсэбүүдээ тэрэшэлэн дүүргэбэ.

Чехословакида шэнэ түмэр зам баригдаба

ПРАГА, декабриин 22. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентствын мэдээсэлһээ ёһоор, Брно ба Гавличково Брод хоёрой хоорондо шэнэ түмэр зам баригдажа, саг үргэлжын харилсаан байгуулагдаба.

Табанжэлэй түсэбэй ёһоор бүтээгдэһэн энэ объект хадаа ороной тон томо баригдануудай нэгэн юм. Энэ замай утань 120 километр болоно.

ГДР-тэ американска шпионууд ба һүйдхэгшэдтэ приговор гаргагдаба

БЕРЛИН, декабриин 22. (ТАСС). Урдань гитлеровскэ генерал байһан Гелеоа гэгшын шпионско организациин сотрудингууд байһан долоон этэгээдүүдэй хэрэгээр Германскэ Демократическа Республикын Верховно суудта болоһон процесс үсэгэлдэр Берлиндэ дүүрэһэн байна. Сүүдлүүлэгдэгшэд Хаазе, Шмидт ба Шнейдер гэгшэдые наһан соогоо баалалтын хүдэлмэри хэхээр, Альрюгэр, Эстеррейх ба Ренерт гэгшэдые тус бүридөө 15 жэл соо баалалтын хүдэлмэри хэхээр, гэмнэгдэгшэ Швенкые 12 жэл соо баалалтын хүдэлмэри хэхээр сүүд шиидхэбэри гаргаһан байна.

Гоае Индитэй нэгэдүүлхын түлөө хүдэлөөн

ДЕЛИ, декабриин 21. (ТАСС). Делиин радиогой дамжуулһанай ёһоор, Бомбейдэ ажаһуудаг гоа үгсагаатанай национальна союз манифест толилбо, Португалиин эзэмдэлгэһээ Гоае сүлөөлхэ, автономиин условитой байхаар энэ территориие Индиин составта оруулха гэжэ тэрээн соогоо эрибэ.

Эб найрамдалай уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Леон Кручковскиин мэдүүлгэ

ВАРШАВА, декабриин 22. (ТАСС). Польско хэблэлэй агентствын мэдээсэлһээ ёһоор, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангые тэрээндэ үгэхэ болоһонтой дашарамдуулан уранзохёолшо Леон Кручковский тус агентствын түлөөлэгшэдэ иигэжэ мэдүүлээ:

«Эб найрамдалай уласхоорондын Сталинска шангые намда үгэхэ болоһон тухай мэдээсэлые би гүнзэгы ехээр сэдьхэлээ хүдэлгэн, баяртайгаар угтаһан байнаб. Сталинай үхэлгүй мүнхэ нэрэтэй холбоотой энэ шан хадаа минии өөрын хэһэн габьяагай түлөө шагнал болохоһоо гадна, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй идейн һүр жабхалангые гэршэлжэ үгэнэ. Энэ шан хадаа лауреадые бүри шэн зоригтойгоор ажаллахые, мүнөө хүн түрэлтэндэ тон ехэ шухала болоод байһан энэ агууехэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, бүхы шадабаряа бүримһөн үгэхые нэгэн доро уялгална. Уранзохёолшо, нитын ажал-ябуулагша байһан би хадаа энэ уялгые шадаал һаа һайнаар дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэхэ байнаб. Би хадаа эб найрамдалай түлөө арадай Польша дотор тэмсэжэ байһан бүхы тэмсэлшэдтэй энэ агууехэ нэрэ хүндые хубаалдахые хүсэнэб.

Эб найрамдалай уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Андреа Андреениие Швециин демократическа олониитэ ёһолон хүндэлнэ

СТОКГОЛЬМ, декабриин 22. (ТАСС). «Арадуудай хоорондохи эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө» 1953 оной уласхоорондын Сталинска шан Швециин нитын ажал-ябуулагша доктор Андреа Андреендэ олгохо тухай мэдээсэлые Швециин прогрессивнэ олониитэ тон ехэ ханганяар угтаһан байна.

Дээдэ шанда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан Андреа Андреендэ олон тоото амаршалгын бэшэгүүд эльгээгдэнэ.

«Эб найрамдалай Сталинска шан хадаа Андреа Андреендэ ба Швецидэ ехэ нэрэ хүндэ болохо үгэнэ гэжэ «Ню Даг» газетэ бэшэнэ.

Андреа Андреен энэ нэрэ хүндэдэ хүртэхэ ёһоороол хүртөө. Эб найрамдалай аша туһада хэһэн ажалябуулгань тэрэнэй ажабайдалай агуухэ хэрэг юм».

Эб найрамдалай уласхоорондын Сталинска шангые тэрээндэ үгэхэ тухай мэдээсэлтэй дашарамдуулан Андреа Андреен «Ню Даг» газетэдэ дамжуулан иигэжэ мэдүүлээ:

«Энэ үндэр дээдэ шан намһаа урид абаһан, бусад оронуудтахи эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшад тухай һанахадаа энэ шангые абахаар бэшэ байһанаа би гүнэзгыгөөр мэдэрнэб. Тиихэтэй хамта Швециин түлөөлэгшэдэ эб найрамдалай шан үгтэхэ болоһондоо би ехээр баясанаб. Энэ шан хадаа уласхоорондын конфликтнүүдые эбэй ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэ Швециин арадай ба хойто зүгэй бүхы оронуудай арадуудай хэһэн нэмэри оруулалтые мэдэрһэн ябадал болоно гэжэ би бодоноб. Тэрэшээлэн энэ шан үгэһэн ябадал Швециин эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөе улам дэмжэн зоригжуулха байна гэжэ би тооложо байнаб. Би өөрөө дайнда эсэргүү тэмсэлдэ 25 жэлэй турша соо шадаха зэргээрээ хабаадалсаһан байнаб. Манай хүүгэдые ба бүхы дэлхэйн ерээдүйе аршалан хамгаалхын түлөө энэ тэмсэл хэхэ тон шухала байһые улам ехээр мэдэрһэн байнаб. Ажалшадай хүсэ улам ехээр тэмсэл хэхэ болоһон энэ саг үедэ энэ шангай олгогдоһон манда бүхы ехэ зоригоор үгэнэ. Эб найрамдалай хэрэгтэ дэлхэйн олон зон хамтаржа байна гэжэ би итгэнэб. Мүнөө эб найрамдалай хэрэгтэ арадууд жэл бүри улам ехээр хабаадажа, дайнай аюулые арилгаха тэмсэлдэ гараһан байна. Бүхы нэгэнэй хүсэ шадал байгуулагдаад энэ жэлнүүдтэ эб найрамдалай хэрэгтэ агууехэ амжалтанууд туйлагдаа, дайнай аюулые арилгаха нүхэсэлнүүд бии болоо. Эсэргүү тэмсэлдэ 25 жэлэй турша соо шадаха зэргээрээ хабаадалсаһан ябадал эрдэнитэй. Бухы дэлхэйн дээрэ нитын нэгэн һанал эдэхитэйгээр гаргалга дайнай болохо ябадалга һаад хэхэ, хэлсээ хэлэлдэхэ гүрэнүүдэй бата бэхи эб найрамдалые байгуулха зам нээжэ шадаха гэжэ би батаар этигэнэб».

Американо-пакистанска сэрэгэй союз Азиин арадуудта ехээр һэргылэлгэ түрүүлнэ

Делидэ демонстраци болобо

ДЕЛИ, декабриин 21. (ТАСС). Пакистано-американска сэрэгэй союзда эсэргүү буруушаалга хэжэ олон зоной хабаадалгатай демонстраци үсэгэлдэр Делидэ болоо. Индийский национальный конгресс гэжэ партиин нютагай организаци энэ демонстрацие хүтэлбэрилөө. «Индийскэ арад эб найрамдалые хүсэнэ!». «Пакистано-американска сэрэгэй фактые болюулая!», «Азида эрхэ сүлөө мандаха болтогой!», «Азиин доторой хэрэгтэ хариин гүрэнүүдэй хамаадалга зайсуулая!», гэһэн лозунгнуудые демонстрантнууд барижа ябаа. Демонстрациин һүүлээр митинг болобо. Тэрээн дээрэ Индийский национальный конгресс гэжэ партиин генеральна секретарь Агарвал үгэ хэлэхэдээ, американо-пакистанска пакт хадаа «гансахан Индидэ бэшэ, бүхы Зүүн Урда Азида һэргылэлгэ ехээр гаргана» гэжэ мэдүүлһэн байна.

«Хиндустан Таймс» газетын мэдээсэлһээ ёһоор Хинду Махасабха гэжэ парти американо-пакистанска сэрэгэй союзда эсэргүү буруушаалга мэдүүлхын тулада бүхы орон дотороо декабриин 27-до демонстрацинуудые үнгэргэхэ гэжэ шиидхэһэн байна.

Үсэгэлдэр декабриин 19-дэ Делидэ митинг болобо. Энэ митингые Индиин коммунистическэ партиин нютагай организаци зарлаһан байгаа. Митинг дээрэ Англиин коммунистическэ партиин генеральна секретарь Гарри Поллит, Индиин коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлээ. Американо-пакистанска сэрэгэй союзуудые буруушааһан резолюци митингдэ хабаадагшад нэгэн һаналаар баталан абаа. Резолюци соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Американска империалистнүүдэй хорото муухай хэмжээ-ябуулгануудые Индиин бүхы арадай, тэрэ тоодо Нэрүгэй правительствын буруушаажа байһан баримтые митингдэ хабаадагшад эхээр һайшаана. Өөрынгөө оронииe ба эрхэ сүлөөе хамгаалхын түлөө патриотическа тэмсэлдэ Индиин арад бултадаа нэгэдэжэ гэжэ американска империалистнүүдтэ митингдэ хабаадагшад һануулһан байна».

Өөрынгөө национальна нэрэ хүндын ба эрхэ сүлөөнэй түлөө тэмсэжэ байһан Пакистанай патриодуудые амаршалжа байһан тухайдаа резолюци соогоо бэшэһэн байна.

Мосаддыгай хэрэгээр приговор гаргагдаба

ПАРИЖ, декабриин 22. (ТАСС). Франс Пресс агентствын Тегеранска корреспондент иигэжэ дамжуулна. Иранай премьер-министр байһан Мосаддык 3 жэлдэ түрмэдэ һуухаар шиидхэгдэбэ. Иранска армиин генеральна штабай начальник байһан генерал Рияхи хоёр жэлдэ түрмэдэ һууха болоо.

Франциdaхи президентскэ һунгалта

ПАРИЖ, декабриин 22. (ТАСС). Франс Пресс агентствын дамжуулһанай ёһоор, Франциин президентые һунгаха голосованиин 10-дахи турта Ланьель 392 голос, Нежлен—358 голос, Монтель—84 голос, бусад кандидадууд—33 голос абаба. Тиимэ болохолоороо голосованиин 11-дэхи тур хэхэ болобо, ушарынь кандидадуудай нэгэниншье диилэхэ олонхи голос абаагүй.

11-дэхи тур мүнөөдэр 17 часта (московско сагаар) болохо байна.

ПАРИЖ, декабриин 22. (ТАСС). Франс Пресс агентствын дамжуулһанай ёһоор, президентые һунгаха голосованиин 10-дахи турай дүнгүүдэй соносхогдоһоной һүүлээр Национальна суглаанай ба республикын Советэй хамтын заседаниин түрүүлэгшэ хадаа «республиканска институдуудые абарха» арга хамтадаа мүнөөдэр олохын тула 12 час 30 минутада (московско сагаар) суглаа хэхэ гэжэ парламентска бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэртэ дурадхаба.

Социалистическэ партиин парламентска бүлэг хадаа Венсан Ориолиин тулада өөһэдынгөө кандидадуудые болюулха гэһэн уряатайгаар парламентска бусад бүлэгүүдтэ хандаһан байна.

«Хэрбээ мүнөөнэй кандидадууд өөһэдынгөө кандидатурануудые болюулжа, президент Ориольдо мандадыень шэнжэлэн үгэхэ зориглолтойгоор хэрэгдэһэн дурадхалые дэмжээ һаань» тэрэнние хэхээр бэлэн байһан тухайгаа радикал-социалистнуудай партиин парламентска бүлэг мэдүүлбэ. «Республиканецүүдай зүүнэй нэгэдэлэй» бүлэг энэ дурадхалые зүбшөөбэ.

«Республиканецуудай союзые бэелүүлжэ шадаха кандидадай нэрэ тушаа хэлсээ олонхидой бүлэгүүднэй түйлажа шадаа һаа, өөрынгөө кандидатура болюулхаа бэлэн байнаб» гэжэ Ланьель өөрынгөө зүгһөө мэдүүлбэ.

Парламентска бүхы бүлэгүүдэй зүблөө хэхын урда тэр тэрэ хадаа Национальна суглаанай ба республикын Советэй олонхидой бүлэгүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөө хэхэм гэжэ Ланьель энэ үглөөгүүр Версальда соносхол хэһэн байна.

Англиин общинануудай палатада

ЛОНДОН, декабриин 18. (ТАСС). Гадаадын политикын асуудалнууд тушаа нэгэ удаарай үгэ хэлэлгэ Англиин общинануудай палатада үсэгэлдэр болобо.

Үгэ хэлэлгые премьер-министр Черчилль нээбэ.

Нэн түрүүн Черчилль хадаа Суэцкэ каналай зоноdo англиска сэрэгүүдэй байралга тушаа англо-египетскэ хэлсээн тухай асуудалаар тогтон хэлэбэ. Египет тушаа, мүн Египеттэ американска «харилсаа тогтоолго» тушаа Англиин политикые Черчилль иимэ үгэнүүдээр шэнжэлэн харуулаа:

«Манай ябуулганууд энэ проблемын удхые нарин һайнаар, бүхы талааринь шудалалга дээрэ үндэһэлэгдэхэ байна. Манай гадаадын дайсадай аашануудшье, мүн манай эрхим һайн зарим хаанинарай халаглатые абтаха шиидхэбэридэ нүлөөлхэгүй юм».

Бермудска зүблөөн тухай хэлэхэ зуураа, Черчилль иигэжэ мэдүүлбэ: «Президент Эйзенхауэртэй удаан саг соо, үнэн сэдьхэлээрээ, ниуса хэлсээ минии хэһэн ябадал тон шухала байгаа гэжэ һанаһаб».

Саашадаа Черчилль «европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» («европейскэ армии») тухай договорые Франциин ратификацилхыень дурадхаба. Энэ ратификацилгын хэгээгүй һаа, Баруун Германиие оруулдаскад Хойто-атлантическа блогые үргэдхэлгэ «олон тооть намай ба саашадаа бархэшээлнүүдтэй» тохёолдохо байха гэжэ мэдүүлбэ.

Болохоёо байгаа дүрбэн гүрэнэй берлинскэ зүблөөнэй зорилгонууд тухай богонёор хэлээд, Черчилль Бермудска аралнууд дээрэхи зүблөөнэй дүнгүүд тухай дахин хэлэбэ.

Бермудска аралнууд дээрэ сагай ехэнхи хубинь Дальна Востогой ба Зүүн-Урда Азиин проблемэнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зориулагдаһан юм гэжэ заагаад, Черчилль иигэжэ мэдүүлбэ: «Дэлхэйн энэ хубида баруун гүрэнүүдэй политикада зарим зүрилдөөнүүдэй байһаниинь ниуса бэшэ юм».

«Бидэнэр,—гэжэ тэрэ хэлэбэ,— Хитадтай худалдаа наймаа хэхэ, Хитадай коммунистическэ правительствые мэдэрхэ, Хитадые Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида оруулха тухай, Корейн проблемэнүүд тухай асуудалнуудые, мүн Ли Сын Ман ба Чан Кай-ши гэхэ мэтын өөдэгүй нобшо хүнүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсээбди».

Түгэсхэлдөө Черчилль англо-иранска харилсаанууд тушаа, Триест тухай асуудал тушаа тогтон хэлэбэ. Өөрынгөө үгын ехэнхи хубиие атомна энергиин проблемэдэ зориулжа, Черчилль «атомна фонд» байгуулха тухай США-гэй президентын дурадхалые һайшааба.

Үгэ хэлэһэн лейбористска оппозициин ударидагша Эттли Египедтэ англиска правительствын ябуулгаар политикые дэмжэбэ.

Гадаадын хэрэгүүдэй министр нүүдэй берлинскэ зүблөөндэ хамаадаран, Эттли иигэжэ хэлэбэ: «Тон шанга условинуудаар шадаал һаа холбогдонгүйгөөр зүблөөндэ ерэхэ хэрэгтэй байна. Энэ хадаа ородой таладашье тиимэл хэмжээгээр хамаатана. Зүблөөнтэй холбоотой найдабари бэе бэедээ хандаха ябадалһаа ехээр дулдыдаха юм гэжэ тоолоноб».

Англиска правительство Африкада ба Дальна Востогто политикаяа ябуулхадаа зарим ехэ алдуунуудые гаргана гэжэ лейбористска партиин зүүнэй бүлэгэй ударидагша Бивен хэлэбэ.

Дальна Восток тухай хэлэхэ зуураа, Бивен Хитадай арадай правительство засагые баташ толгойлжо байна гэжэ мэдүүлбэ. «Тэрэниие Аюулгүйн Советдэ оруулха гээшэ бүхы дэлхэйдэ эб найрамдал тогтоохо зам дээрэ асари ехэ алхам болохо байгаа». Германи тухай Росситай хэлсээ түйлаха талаар ехэ нэдэлгэ хэгдэхэ ёһотой гэжэ Бивен хэлэбэ.

Үгэ хэлэһэн хүнүүдтэ харюусажа, гадаадын хэрэгүүдэй министр Иден иигэжэ мэдүүлбэ: «Уласхоорондын хэрэгүүдтэ тон хүндэ үетэй тохёолдоод байһабди гэжэ тоолоноб. Урдаа байһан зорилгонуудые хүтэлхэ һайнаар дүүргэхэ бүгэдөөрөө оролдоо һаамнай, найдамтай ба холын бодолготой собитинууд болохо юм, үгы һаа, тон хүндэ ба бусайданги байдалда оруулагдажа болохо байнабди».

„Галта мүрэн" гэжэ пьесэ бурят-монголой драмтеатр табиба

Бурят-монголой драматическа театрын коллектив драматург Д. Батожаповай «Галта мүрэн» гэжэ пьесэ зужэг болгон найруулжа табиба.

Энэ пьесэ соо мүнөө үеын Бурят-Монголой байдал харуулагдана. Театрын творческо коллектив драматург Д. Батожаповтай нитта холбоотойгоор хүдэлмэрилжэ, колхозуудые томодхохо ба электрификацилхын тула колхозно гаряашадай тэмсэжэ байһые шадабаритай бэрхээр найруулан харуулаа.

Шэнэ зужэгэй гол рольнуудта: «Социализм» колхозой түрүүлэгшын ролиие артист Ц. Б. Дамдинов, тэрэнэй басаган Сэрэнжэйн — артистка В. Ц. Найдакова, «Коммунизм» гэжэ томодхогдоһон колхозой түрүүлэгшын — артист П. Н. Николаев, колхозой парторг Хрустовай — БМАССР-эй габьяата артист Б. Н. Вампилов, колхозница Пунсэгмагай — РСФСР-эй габьяата артистка М. Н. Степанова наадана.

Театрын режиссер Б. Г. Аюшин энэ пьесые зужэг болгон найруулһан, БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, уранзураагша Б. Б. Чернутовай эскиздээр сценэнь гоёогдоһон ба костюмуудынь оёгдоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Галта мүрэн» гэжэ зужэгэй сценэ. (зүүн гарһаа) Сэрэнжэйн ролиие артистка В. Найдакова, Ринчин Очировичын ролиие артист П. Н. Николаев гэгшэд гүйсэдхэжэ байна.

В. Шишиковэй фото.

«Аида» гэжэ оперо

Декабриин 20 — 23 үдэрнүүдтэ Ленинэй ордентэ Гүрэнэй Бурят-Монголой опере ба баледэй театрта Д. Бердиин «Аида» гэжэ оперо табигдаа. Тус оперо Джузеппе Вердиин эрхим зохёолнуудай нэгэниинь юм.

«Аида» гэжэ оперо Египедэй эртэ урдын нэгэ домогой сюжедээр зохёогдоһон байгаа. Тэрэ хадаа анха түрүүшынхээ Каирска театрта 1871 оной декабриин 24-дэ табигдаһан юм.

Аидын ролиие артистнууд М. В. Бриткова, А. Н. Бурлак, Е. Б. Крылова гэгшэд наадаа. Египедэй хаанай рольдо артистнууд И. И. Кочмарёв, Г. П. Патрикеев гэгшэд наадаһан байна. Аидын эсэгэ, Эфиопиин хаан Амонасро гэгшын ролиие артистнууд Б. М. Амосов, УССР-эй арадай артист А. М. Колобов гэгшэд наадаа. Оперые режиссёр Е. И. Кончевский табяа.

Театрын коллектив мүнөө «Иван Сусанин» гэжэ Глинкын оперо бэлдэжэ байна.

Б. Иннокентьев.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00710. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.